

**UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU**

**ODSJEK ZA HISTORIJU
KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU**

**NASTAVNI
PLAN I PROGRAM**
akademska 2008/09. godina

Sarajevo, maj 2008.

KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU

Katedra za arheologiju ima dva studija: jednopredmetni i dvopredmetni. Oba studija traju pet (5) godina i podijeljena su na dva ciklusa. Prvi ciklus traje tri (3) godine (6 semestara), a drugi ciklus dvije (2) godine (4 semestra). Konceptija studija zasniva se na temeljnom obrazovanju u području arheoloških nauka. Na I ciklusu, kroz obavezne kolegije, student stječe temeljna znanja iz struke što čini jezgro studija. Na II ciklusu student sluša nastavu iz specijalističkih kolegija u kronološkom redoslijedu kulturnih epoha počev od prehistorije preko antike i srednjeg vijeka.

Uvjet za upis na I ciklus studija arheologije je položen prijemni ispit na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Uvjet za upis na II ciklus studija arheologije je završen I ciklus studija arheologije.

Nakon završetka I ciklusa studija arheologije može se raditi na manje zahtjevnim stručnim poslovima kao suradnik u muzejima ili zbirkama, kao turistički djelatnik, referent u kulturnim institucijama itd., a nakon završetka II ciklusa studija arheologije može se samostalno baviti istraživačkom djelatnošću u struci i predavati na studiju arheologije i na srodnim studijskim grupama kao što su historija umjetnosti, etnologija i historija, i to na onim predmetima koji imaju srodne sadržaje s predmetima na studiju arheologije.

Diplomirani student II ciklusa studija arheologije može također raditi u naučno-istraživačkim institutima, muzejima, konzervatorskim zavodima, zavodima za zaštitu spomenika kulture, ministarstvu kulture, novinarstvu, različitim tijelima državne uprave koja se bave upravljanjem i gospodarenjem naučno-kulturne i umjetničke baštine, te u svim ostalim državnim i privatnim institucijama koje iskažu potrebu za stručnjakom tog profila.

Akadske titule, stručna zvanja i zvanje utvrditi će se u posebnom prilogu koji je sastavni dio nastavnog plana i programa.

REŽIM STUDIJA: JEDNOPREDMETNI STUDIJ (I. CIKLUS)

<p>Ispiti nakon I semestra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod u arheologiju 1 (pismeni i usmeni) 2. Paleolit i mezolit (pismeni i usmeni) 3. Arheološki praktikum 1 (usmeni) 4. Latinski jezik 1 (pismeni i usmeni) 5. Strani jezik 1 (pismeni i usmeni) 6. Bosanski, hrvatski, srpski jezik 1 (pismeni i usmeni) 	<p>Ispiti nakon II semestra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod u arheologiju 2 (pismeni i usmeni) 2. Neolit i eneolit (pismeni i usmeni) 3. Brončano doba (pismeni i usmeni) 4. Željezno doba (pismeni i usmeni) 5. Arheološki praktikum 2 (usmeni) 6. Latinski jezik 2 (pismeni i usmeni) 7. Strani jezik 2 (pismeni i usmeni) 8. Bosanski, hrvatski, srpski jezik 2 (pismeni i usmeni)
<p>Ispiti nakon III semestra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kameno doba jugoistočne Evrope (pismeni i usmeni) 2. Indoeuropeizacija Evrope (pismeni i usmeni) 3. Metalno doba jugoistočne Evrope (pismeni i usmeni) 4. Arheologija Grčke i Rima 1 (pismeni i usmeni) 5. Arheološki praktikum 3 (usmeni) 6. Izborni predmet 1 (s liste matične Katedre) 7. Izborni predmet 2 (s fakultetske liste) 	<p>Ispiti nakon IV semestra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kameno doba Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 2. Metalno doba Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 3. Arheologija Grčke i Rima 2 (pismeni i usmeni) 4. Kolonizacija i romanizacija antičkog Ilirika (pismeni i usmeni) 5. Arheološki praktikum 4 (usmeni) 6. Izborni predmet 1 (s liste matične Katedre) 7. Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)
<p>Ispiti nakon V semestra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Starokršćanska arheologija (pismeni i usmeni) 2. Srednjovjekovna arheologija (pismeni i usmeni) 3. Srednjovjekovna arheologija Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 4. Umjetnost bosanskih stećaka (pismeni i usmeni) 5. Zaštita spomenika kulture (usmeni) 6. Arheološki praktikum 5 (usmeni) 7. Izborni predmet 1 (s liste matične Katedre) 8. Izborni predmet 2 (s fakultetske liste) 	<p>Ispiti nakon VI semestra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Islamska arheologija (pismeni i usmeni) 2. Osnove etnologije (pismeni i usmeni) 3. Arheološka antropologija (pismeni i usmeni) 4. Muzeologija (usmeni) 5. Arheološki praktikum 6 (usmeni) 6. Završni dodiplomski rad

REŽIM STUDIJA: JEDNOPREDMETNI STUDIJ (II. CIKLUS)

Ispiti nakon VII semestra	Ispiti nakon VIII semestra
<ol style="list-style-type: none"> 1. Etnogeneza Ilira (pismeni i usmeni) 2. Iliri i grčki svijet (pismeni i usmeni) 3. Iliri i rimski svijet (pismeni i usmeni) 4. Arheologija antičke Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 5. Kasnoantička arhitektura Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 6. Izborni predmet 1 (s liste matične Katedre) 7. Izborni predmet 2 (s fakultetske liste) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osnove latinske epigrafije (usmeni) 2. Antička numizmatika (usmeni) 3. Osnove numizmatike i epigrafije srednjovjekovne Bosne (usmeni) 4. Metodologija arheoloških iskopavanja (usmeni) 5. Metodologija naučnih istraživanja (usmeni) 6. Izborni predmet 1 (s liste matične Katedre) 7. Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)
Ispiti nakon IX semestra	Ispiti nakon X semestra
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stručni rad iz prehistorijske arheologije Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 2. Stručni rad iz antičke arheologije Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 3. Stručni rad iz srednjovjekovne arheologije Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 4. Stručni rad iz prehistorijske, antičke i srednjovjekovne arheologije susjednih zemalja (pismeni i usmeni) 5. Praktična obuka u muzejskoj instituciji (usmeni) 6. Izborni predmet 1 (s liste matične Katedre) 7. Izborni predmet 2 (s fakultetske liste) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Završni diplomski rad

REŽIM STUDIJA: DVOPREDMETNI STUDIJ (I. CIKLUS)

Ispiti nakon I semestra	Ispiti nakon II semestra
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod u arheologiju 1 (pismeni i usmeni) 2. Paleolit i mezolit (pismeni i usmeni) 3. Arheološki praktikum 1 (usmeni) 4. Latinski jezik 1 (pismeni i usmeni) 5. Strani jezik 1 (pismeni i usmeni) 6. Bosanski, hrvatski, srpski jezik 1 (pismeni i usmeni) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod u arheologiju 2 (pismeni i usmeni) 2. Neolit i eneolit (pismeni i usmeni) 3. Brončano doba (pismeni i usmeni) 4. Željezno doba (pismeni i usmeni) 5. Arheološki praktikum 2 (usmeni) 6. Latinski jezik 2 (pismeni i usmeni) 7. Strani jezik 2 (pismeni i usmeni) 8. Bosanski, hrvatski, srpski jezik 2 (pismeni i usmeni)
Ispiti nakon III semestra	Ispiti nakon IV semestra
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kameno doba jugoistočne Evrope (pismeni i usmeni) 2. Metalno doba jugoistočne Evrope (pismeni i usmeni) 3. Arheologija Grčke i Rima 1 (pismeni i usmeni) 4. Arheološki praktikum 3 (usmeni) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kameno doba Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 2. Metalno doba Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 3. Arheologija Grčke i Rima 2 (pismeni i usmeni) 4. Kolonizacija i romanizacija antičkog Ilirika (pismeni i usmeni) 5. Arheološki praktikum 4 (usmeni)
Ispiti nakon V semestra	Ispiti nakon VI semestra
<ol style="list-style-type: none"> 1. Starokršćanska arheologija (pismeni i usmeni) 2. Srednjovjekovna arheologija (pismeni i usmeni) 3. Srednjovjekovna arheologija Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 4. Umjetnost bosanskih stećaka (pismeni i usmeni) 5. Zaštita spomenika kulture (usmeni) 6. Arheološki praktikum 5 (usmeni) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Islamska arheologija (pismeni i usmeni) 2. Osnove etnologije (pismeni i usmeni) 3. Arheološka antropologija (pismeni i usmeni) 4. Muzeologija (usmeni) 5. Arheološki praktikum 6 (usmeni) 6. Završni dodiplomski rad

REŽIM STUDIJA: DVOPREDMETNI STUDIJ (II. CIKLUS)

Ispiti nakon VII semestra	Ispiti nakon VIII semestra
<ol style="list-style-type: none"> 1. Etnogeneza Ilira (pismeni i usmeni) 2. Iliri i grčko-rimski svijet (pismeni i usmeni) 3. Arheologija antičke Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 4. Kasnoantička arhitektura Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osnove latinske epigrafije (usmeni) 2. Antička numizmatika (usmeni) 3. Metodologija arheoloških iskopavanja (usmeni) 4. Metodologija naučnih istraživanja (usmeni)
Ispiti nakon IX semestra	Ispiti nakon X semestra
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stručni rad iz prehistorijske arheologije Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 2. Stručni rad iz antičke arheologije Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 3. Stručni rad iz srednjovjekovne arheologije Bosne i Hercegovine (pismeni i usmeni) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Završni diplomski rad

**ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/
JEDNOPREDMETNI STUDIJ**

PRVI CIKLUS STUDIJA

1. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Opća arheologija	1.	Uvod u arheologiju 1	FIL ARH 131	3	1	2	8
Prehistorija	2.	Paleolit i mezolit	FIL ARH 101	3	1	2	8
Uvod u arheologiju	3.	Arheološki praktikum 1	FIL ARH 132	0	0	2	6
Jezik	4.	Latinski jezik 1 (opći predmet)	FIL LAT 100	1	0	1	3
Savremeni jezik	5.	Strani jezik 1 (opći predmet)		1	0	1	3
Savremeni jezik	6.	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 1 (opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	1	2
Ukupno:				20			30

2. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Opća arheologija	1.	Uvod u arheologiju 2	FIL ARH 133	2	0	1	4
Prehistorija	2.	Neolit i eneolit	FIL ARH 104	2	0	1	5
Prehistorija	3.	Brončano doba	FIL ARH 105	2	0	1	5
Prehistorija	4.	Željezno doba	FIL ARH 106	2	0	1	4
Opća arheologija	5.	Arheološki praktikum 2	FIL ARH 134	0	0	2	4
Jezik	6.	Latinski jezik 2 (opći predmet)	FIL LAT 101	1	0	1	3
Savremeni jezik	7.	Strani jezik 2 (opći predmet)		1	0	1	3
Savremeni jezik	8.	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 2 (opći predmet)	FIL BHS 102	1	0	1	2
Ukupno:				20			30

3. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Prehistorija	1.	Kameno doba jugoistočne Evrope	FIL ARH 221	2	1	1	6
Prehistorija	2.	Indoeuropeizacija Evrope	FIL ARH 201	1	0	1	4
Prehistorija	3.	Metalno doba jugoistočne Evrope	FIL ARH 222	2	1	1	6
Antika	4.	Arheologija Grčke i Rima 1	FIL ARH 202	2	1	1	6
Opća arheologija	5.	Arheološki praktikum 3	FIL ARH 231	0	0	2	4
	6.	Izborni predmet 1		2	0	0	2
	7.	Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)		2	0	0	2
Ukupno:				20			30

4. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	
Prehistorija	1.	Kameno doba Bosne i Hercegovine	FIL ARH 211	2	0	1	6	
Prehistorija	2.	Metalno doba Bosne i Hercegovine	FIL ARH 212	2	1	1	6	
Antika	3.	Arheologija Grčke i Rima 2	FIL ARH 203	2	1	1	6	
Antika	4.	Kolonizacija i romanizacija antičkog Ilirika	FIL ARH 223	2	0	1	4	
Opća arheologija	5.	Arheološki praktikum 4	FIL ARH 232	0	0	2	4	
	6.	Izborni predmet 1		2	0	0	2	
	7.	Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)		2	0	0	2	
Ukupno:							20	30

5. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	
Antika	1.	Starokršćanska arheologija	FIL ARH 301	2	0	1	4	
Srednji vijek	2.	Srednjovjekovna arheologija	FIL ARH 302	2	1	1	4	
Srednji vijek	3.	Srednjovjekovna arheologija Bosne i Hercegovine	FIL ARH 311	2	0	1	6	
Srednji vijek	4.	Umjetnost bosanskih stećaka	FIL ARH 312	1	0	1	4	
Opća arheologija	5.	Zaštita spomenika kulture	FIL ARH 331	1	0	1	4	
Opća arheologija	6.	Arheološki praktikum 5	FIL ARH 332	0	0	2	4	
	7.	Izborni predmet 1		2	0	0	2	
	8.	Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)		2	0	0	2	
Ukupno:							20	30

6. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI	
Srednji vijek	1.	Islamska arheologija	FIL ARH 303	2	1	1	6	
Opća arheologija	2.	Osnove etnologije	FIL ARH 333	2	1	1	6	
Opća arheologija	3.	Arheološka antropologija	FIL ARH 334	2	1	1	6	
Opća arheologija	4.	Muzeologija	FIL ARH 335	2	0	0	4	
Opća arheologija	5.	Arheološki praktikum 6	FIL ARH 336	0	0	2	4	
	6.	Završni dodiplomski rad	FIL ARH 399		4	0	4	
Ukupno:							20	30

**ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/
DVOPREDMETNI STUDIJ: ARHEOLOGIJA + DRUGA STUDIJSKA GRUPA**

PRVI CIKLUS STUDIJA

1. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Opća arheologija	1.	Uvod u arheologiju 1	FIL ARH 131	2	1	1	4
Prehistorija	2.	Paleolit i mezolit	FIL ARH 101	2	0	1	4
Opća arheologija	3.	Arheološki praktikum 1	FIL ARH 132	0	0	2	4
Jezik	4.	Latinski jezik 1 (opći predmet)	FIL LAT 100	1	0	0	1
Savremeni jezik	5.	Strani jezik (opći predmet)		1	0	0	1
Savremeni jezik	6.	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 1 (opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	0	1
Ukupno:				12			15

2. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Opća arheologija	1.	Uvod u arheologiju 2	FIL ARH 133	1	0	0	3
Prehistorija	2.	Neolit i eneolit	FIL ARH 104	1	0	0	3
Prehistorija	3.	Brončano doba	FIL ARH 105	1	0	0	3
Prehistorija	4.	Željezno doba	FIL ARH 106	1	0	0	2
Opća arheologija	5.	Arheološki praktikum 2	FIL ARH 134	0	0	2	1
Jezik	6.	Latinski jezik 2 (opći predmet)	FIL LAT101	1	0	1	1
Savremeni jezik	7.	Bosanski, hrvatski, srpski jezik 2 (opći predmet)	FIL BHS 102	1	0	1	1
Savremeni jezik	8.	Strani jezik (opći predmet)		1	0	1	1
Ukupno:				12			15

3. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Prehistorija	1.	Kameno doba jugoistočne Evrope	FIL ARH 221	2	1	0	4
Prehistorija	2.	Metalno doba jugoistočne Evrope	FIL ARH 222	2	1	0	4
Antika	3.	Arheologija Grčke i Rima 1	FIL ARH 202	3	1	0	5
Opća arheologija	4.	Arheološki praktikum 3	FIL ARH 231	0	0	2	2
Ukupno:				12			15

4. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Prehistorija	1.	Kameno doba Bosne i Hercegovine	FIL ARH 211	2	0	0	4
Prehistorija	2.	Metalno doba Bosne i Hercegovine	FIL ARH 212	2	1	0	4
Antika	3.	Arheologija Grčke i Rima 2	FIL ARH 203	2	1	0	3
Antika	4.	Kolonizacija i romanizacija antičkog Ilirika	FIL ARH 223	2	0	0	2
Opća arheologija	5.	Arheološki praktikum 4	FIL ARH 232	0	0	2	2
Ukupno:				12			15

5. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Antika	1.	Starokršćanska arheologija	FIL ARH 301	2	0	0	2
Srednji vijek	2.	Srednjovjekovna arheologija	FIL ARH 302	2	0	0	3
Srednji vijek	3.	Srednjovjekovna arheologija Bosne i Hercegovine	FIL ARH 311	2	0	0	3
Srednji vijek	4.	Umjetnost bosanskih stećaka	FIL ARH 312	2	0	0	3
Opća arheologija	5.	Zaštita spomenika kulture	FIL ARH 331	2	0	0	2
Opća arheologija	6.	Arheološki praktikum 5	FIL ARH 332	0	0	2	2
Ukupno:				12			15

6. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Srednji vijek	1.	Islamska arheologija	FIL ARH 303	2	0	1	3
Opća arheologija	2.	Osnove etnologije	FIL ARH 333	1	0	0	2
Opća arheologija	3.	Arheološka antropologija	FIL ARH 334	1	0	0	2
Opća arheologija	4.	Muzeologija	FIL ARH 335	1	0	0	2
Opća arheologija	5.	Arheološki praktikum 6	FIL ARH 336	0	0	2	2
	6.	Završni dodiplomski rad	FIL ARH 399	0	4	0	4
Ukupno:				12			15

**ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/
JEDNOPREDMETNI STUDIJ**

DRUGI CIKLUS STUDIJA

7. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Prehistorija	1.	Etnogeneza Ilira	FIL ARH 421	2	0	1	6
Antika	2.	Iliri i grčki svijet	FIL ARH 422	2	0	1	5
Antika	3.	Iliri i rimski svijet	FIL ARH 423	2	0	1	5
Antika	4.	Arheologija antičke Bosne i Hercegovine	FIL ARH 411	2	0	1	5
Antika	5.	Kasnoantička arhitektura Bosne i Hercegovine	FIL ARH 412	2	1	1	5
	6.	Izborni predmet 1		2	0	0	2
	7.	Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)		2	0	0	2
Ukupno:				20			30

8. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Opća arheologija	1.	Osnove latinske epigrafije	FIL ARH 431	2	0	1	6
Opća arheologija	2.	Antička numizmatika	FIL ARH 432	2	0	1	4
Opća arheologija	3.	Osnove numizmatike i epigrafije srednjovjekovne Bosne	FIL ARH 413	2	0	1	4
Opća arheologija	4.	Metodologija arheoloških iskopavanja	FIL ARH 433	3	0	1	6
Opća arheologija	5.	Metodologija naučnih istraživanja	FIL ARH 434	3	0	0	6
	6.	Izborni predmet 1		2	0	0	2
	7.	Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)		2	0	0	2
Ukupno:				20			30

9. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Prehistorija	1.	Stručni rad iz prehistorijske arheologije Bosne i Hercegovine	FIL ARH 511	2	1	1	6
Antika	2.	Stručni rad iz antičke arheologije BiH	FIL ARH 512	2	1	1	6
Srednji vijek	3.	Stručni rad iz srednjovjekovne arheologije BiH	FIL ARH 513	2	-	1	6
Prehistorija, antika, srednji vijek	4.	Stručni rad iz prehistorijske, antičke i srednjovjekovne arheologije susjednih zemalja	FIL ARH 521	2	-	1	4
Opća arheologija	5.	Praktična obuka u muzejskoj instituciji	FIL ARH 531	2	-	-	4
	6.	Izborni predmet 1		2	-	-	2
	7.	Izborni predmet 2 (s fakultetske liste)		2	-	-	2
Ukupno:				20			30

10. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
	1.	Završni diplomski rad	FIL ARH 599	-	20	-	30
Ukupno:				20			30

**ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/
DVOPREDMETNI STUDIJ: ARHEOLOGIJA + DRUGA STUDIJSKA GRUPA**

DRUGI CIKLUS STUDIJA

7. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Prehistorija	1.	Etnogeneza Ilira	FIL ARH 421	2	0	1	4
Antika	2.	Iliri i grčko-rimski svijet	FIL ARH 424	2	1	1	4
Antika	3.	Arheologija antičke Bosne i Hercegovine	FIL ARH 411	2	1	0	4
Antika	4.	Kasnoantička arhitektura Bosne i Hercegovine	FIL ARH 412	2	0	0	3
Ukupno:				12			15

8. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Opća arheologija	1.	Osnove latinske epigrafije	FIL ARH 431	2	0	1	4
Opća arheologija	2.	Antička numizmatika	FIL ARH 432	2	0	1	4
Opća arheologija	3.	Metodologija arheoloških iskopavanja	FIL ARH 433	2	0	1	4
Opća arheologija	4.	Metodologija naučnih istraživanja	FIL ARH 434	2	0	1	3
Ukupno:				12			15

9. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Prehistorija	1.	Stručni rad iz prehistorijske arheologije Bosne i Hercegovine	FIL ARH 511	3	0	1	5
Antika	2.	Stručni rad iz antičke arheologije Bosne i Hercegovine	FIL ARH 512	3	0	1	5
Srednji vijek	3.	Stručni rad iz srednjovjekovne arheologije Bosne i Hercegovine	FIL ARH 513	3	0	1	5
Ukupno:				12			15

10. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
	1.	Završni diplomski rad	FIL ARH 599	0	12	0	15
Ukupno:				12			15

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Uvod u arheologiju 1, FIL ARH 131
Semestar, broj sati i broj bodova: I, 3 sata predavanja, 1 sat seminara, 2 sata vježbi, 8 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da studenta upozna s glavnim procesima kulturnohistorijskog razvoja i razvoja ljudskog društva od prethistorije do srednjeg vijeka, da student pravilno shvati pojam arheologije kao nauke, čime se ona bavi, kojim metodama, kako se dolazi do arheološke građe, da upozna vrste arheoloških nalazišta, kako se građa obrađuje, čuva, prezentira i interpretira.
Sadržaj predmeta: Predmet daje pregled općih saznanja o arheologiji kao naučnoj disciplini, o podjeli arheologije po kronološkom kriteriju (prethistorijska, antička, srednjovjekovna, ranokršćanska, islamska), o periodizaciji i različitim kronološkim sustavima u svijetu arheologije, zatim o metodama arheoloških istraživanja, vrstama arheološke građe, načinu obrade, zaštite i čuvanja arheoloških nalaza i, konačno, o metodologiji interpretacije i prezentacije arheoloških nalazišta i nalaza. Predmet također daje pregled pomoćnih naučnih disciplina (paleontologije, geologije, paleoklimatologije, paleoetnologije, antropologije i sl.) te prirodnonaučnih metoda koje se koriste za potpunije (preciznije) datiranje arheološke građe.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976.3. Grin, K., <i>Uvod u arheologiju</i>, Beograd, 2003.4. Harris, E. C., <i>Principles of Archaeological Stratigraphy</i>, London, 1989.5. Mumford, L., <i>Grad u historiji</i>, Zagreb, 1988.6. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology: theory, methods and practice</i>, London, 1991.7. Suić, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb, 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Paleolit i mezolit, FIL ARH 101
Semestar, broj sati i broj bodova: I, 3 sata predavanja, 1 sat seminara, 2 sata vježbi, 8 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Predmet upoznaje studenta s teorijama o nastanku čovjeka i o njegovom razvoju, upoznaje ga s geološko-klimatološkim prilikama koje su, uz biljni i životijski svijet, diktirale razvoj života pračovjeka. Na osnovi općih spoznaja o vremenu trajanja pojedinih pleistocenskih razdoblja, tipološko-tehnoloških karakteristika alata i društveno-kulturnih karakteristika student se podrobnije upoznaje s paleolitskim i mezolitskim kulturama koje su postojale i razvijale se na prostoru Bosne i Hercegovine i susjednih zemalja.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s osnovama geološke prošlosti zemlje s osvrtom na geološke i hidroklimatske osobitosti kvartara. Predmet prezentira određene cjeline: glacijacije, interglacijacije i kronostratigrafska raspodjela pleistocena; evolucija čovjeka, fosilni ostaci, teorija o njegovom razvoju i vrstama hominida; vrste mineralnih sirovina te tehnologija obrade kamenog i koštanog alata, vrste i tehnologija retuša; tipološko-tehnološke značajke kamenog i koštanog alata, njihova standardna klasifikacija i strukovni nazivi; paleolitske kulture Evrope, karakteristike alata, važnija nalazišta i ostali popratni materijal; pojava zagrobnoga kulta i pojava umjetničkog stvaralaštva. Osim toga, student se upoznaje sa osnovnim obilježjima epohe mezolita, kao što je pojava mikrolitskog oruđa, mikrolitske kulture i njihova obilježja. Također, studentu se ukazuje na načine određivanja starosti sedimenata i artefakata u paleolitiku i mezolitiku uz pomoć tipološke analize, stratigrafije, geoloških slojeva, uzoraka promjene klime, intenziteta osunčavanja površine Zemlje, proučavanja sedimenata na dnu oceana, laboratorijske analize raspada urana itd.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Augusta, J., Burić, Z. <i>Prehistorijski čovek</i>, Beograd, 1966. 2. Basler, Đ., „Paleolitske kulture u jadranskoj regiji Jugoslavije”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu</i>, XXXVIII, Sarajevo, 1983. 3. Batović, Š., „Prvi paleolitski nalazi u sjevernoj Dalmaciji”, u: <i>Diadora</i>, 3, Zadar, 1973. 4. Batović, Š., „Islam grčki, nalazi od paleolitika do ranog brončanog doba”, u: <i>Poročilo</i>, 15, Ljubljana, 1987. 5. Benac, A., <i>Studije o kamenom i bakrenom dobu u sjeverozapadnom Balkanu</i>, Sarajevo, 1964. 6. Brodar, S., „Paleolitik”, u: <i>Enciklopedija Jugoslavije</i>, sv. 6. 7. Brodar, S. <i>Potočka zjalka</i>, izd. SANU, Ljubljana, 1983. 8. Dimitrijević, S., Težak Gregal, T., Majnarić-Pandžić, N., <i>Prapovijest</i>, Zagreb, 1998. 9. Hawkes, J., <i>Preistorija</i>, Historija čovječanstva, Zagreb, 1966. 10. Leroi, A., Gourhan, <i>Religije prehistorije</i>, Zagreb, 1968. 11. Malez, M., „Paleolitik na području istočne obale Jadrana”, u: <i>Adriatica praehis. et antiqua</i>, Zagreb, 1970. 12. Malez, M., „Osnovne crte paleolitika i mezolitika u Hrvatskoj”, <i>Rad JAZU</i>, Zagreb, 1979. 13. Malez, M., „Pregled paleolitičkih i mezolitičkih kultura na području Istre”, u: <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva (HAD-a)</i>, br. 11, Pula, 1987. 14. Natzmer, G. V., <i>Prehistorijske kulture</i>, Zagreb, 1966. 15. Powell, T. G. E., <i>Umetnost praistorije</i>, Beograd, 1970. 16. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga I, paleolit i mezolit, Sarajevo, 1979. 17. Radović, J., <i>Dragutin Gorjanović – Kramberger i krapinski pračovjek</i>, Zagreb, 1988. 18. Srećević, D., <i>Lepenski vir</i>, Beograd, 1969. 19. Torbrugge, W., <i>Pradavna Europa</i>, Rijeka. 1969

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 1, FIL ARH 132
Semestar, broj sati i broj bodova: I, 2 sata vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja na prahistorijskim nalazištima iz paleolita, mezolita i neolita.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu prehistorijskog (doba paleolita, mezolita i neolit) sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.8. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.9. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Uvod u arheologiju 2, FIL ARH 133
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da studenta upozna s glavnim procesima kulturnohistorijskog razvoja i razvoja ljudskog društva od prethistorije do srednjeg vijeka, da student pravilno shvati pojam arheologije kao nauke, čime se bavi, kojim metodama, kako se dolazi do arheološke građe, da upozna vrste arheoloških nalazišta, kako se građa obrađuje, čuva, prezentira i interpretira.
Sadržaj predmeta: Predmet daje pregled općih saznanja o arheologiji kao naučnoj disciplini, o podjeli arheologije po kronološkom kriteriju (prethistorijska, antička, srednjovjekovna, ranokršćanska, islamska), o periodizaciji i različitim kronološkim sustavima u svijetu arheologije, zatim o metodama arheoloških istraživanja, vrstama arheološke građe, načinu obrade, zaštite i čuvanja arheoloških nalaza i, konačno, o metodologiji interpretacije i prezentacije arheoloških nalazišta i nalaza. Predmet također daje pregled pomoćnih naučnih disciplina (paleontologije, geologije, paleoklimatologije, paleoetnologije, antropologije i sl.) te prirodnonaučnih metoda koje se koriste za potpunije (preciznije) datiranje arheološke građe.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976.2. Grin, K., <i>Uvod u arheologiju</i>, Beograd, 2003.3. Harris, E. C., <i>Principles of Archaeological Stratigraphy</i>, London, 1989.4. Mumford, L., <i>Grad u historiji</i>, Zagreb, 1988.5. Radcliffe Brown, A. R., <i>Struktura i funkcija u primitivnom društvu</i>, Beograd.6. Suić, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb, 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Neolit i eneolit, FIL ARH 104
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 5 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta stjecanje općih znanja o ovom prehistorijskom razdoblju tokom kojeg je došlo do revolucionarnih promjena u načinu privređivanja, a to su obrada zemlje i uzgoj stoke kao glavne pojave. Ovo je imalo dalekosežne posljedice u životu čovjeka. Nije ništa manje značajno ni otkriće metala, koje je izvršilo daljnju revoluciju u načinu života ljudi, u njihovim odnosima i novim društvenim, političkim i duhovnim promjenama koje su ljudsko društvo uvele u historijsku epohu.
Sadržaj predmeta: Predmet donosi opći pregled neolita i eneolita kao posebnog razdoblja prehistorije, s obzirom na posebnosti u njihovom sadržaju i arheološkoj građi prema drugim prehistorijskim razdobljima. To se izlaže kroz više tematskih cjelina: pojam i sadržaj neolita i eneolita, proces neolitizacije, s periodizacijom, kronologijom i teritorijalno-kulturnom podjelom; pregled neolitskih i eneolitskih kultura Bliskog istoka, egejskog područja i Evrope, s posebnim osvrtom na kulture iz podunavsko-panonske regije; otkriće metala, gdje se i kako se to odvijalo, sa svim posljedicama koje su prozišle iz tog događaja.
Preduvjeti za opis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Batović, Š., <i>Stariji neolit u Dalmaciji</i>, Zadar, 1966. 2. Benac, A., „Završna istraživanja u pećini Hrustovači”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s. III, Sarajevo, 1948. 3. Benac, A., <i>Neolitsko naselje u Lisičićima kod Konjica</i>, Sarajevo, 1958. 4. Benac, A., <i>Studije o kamenom i bakarnom dobu u sjeverozapadnom Balkanu</i>, Sarajevo, 1964. 5. Benac, A., „Obre I – neolitsko naselje starčevačko-impreso i kakanjske kulture na Raskršću”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n. s. XXVII-XXVIII, Sarajevo, 1973. 6. Benac, A., „Obre II – neolitsko naselje butmirske kulture na Gornjem polju”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s. XXVI, Sarajevo, 1971. 7. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i> (poglavlja o neolitiku i eneolitiku), Sarajevo, 1976. 8. Čović, B., „Velika gradina u Varvari”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s. XXXII, Sarajevo, 1978. 9. Dimitrijević, S., Majnarić-Pandžić, N., Težak-Gregl, T., <i>Prapovijest</i>, Zagreb, 1998. 10. Durman, A., „Metalurgija vučedolskog kulturnog kompleksa”, u: <i>Opuscula archaeologica</i> 8, Zagreb, 1983. 11. Garašanin, M., <i>Praistorija Srbije</i>, I, II, Beograd, 1973 12. Jovanović, B., <i>Metalurgija eneolitskog perioda Jugoslavije</i>, Beograd, 1971. 13. Korošec, J., <i>Neolitska naseobina u Danilu Bitinju</i>, Zagreb, 1958. 14. Marijanović, B., „Ravlića pećina (Peć i Mlini)”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s. XXXV-XXXVI (1980/81). 15. Marijanović, B., „Neka pitanja eneolitika istočnog Jadrana”, u: <i>Diadora</i>, 14, Zadar, 1992. 16. Marijanović, B., <i>Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini</i>, Mostar, 2003. 17. Marković, Č., <i>Neolit Crne Gore</i>, Beograd, 1985. 18. Müller-Karpe, H., <i>Handbuch der Vorgeschichte</i>, Band II, III, München, 1974. 19. Novak, G., <i>Grapčeva spilja</i>, Zagreb, 1955. 20. Perles, C., <i>The Early Neolithic in Greece</i>, Cambridge, 2001. 21. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga II, Sarajevo, 1979. 22. Srejšević, D., <i>Lepenski vir</i>, Beograd, 1969. 23. Tasić, N., <i>Badenski i vučedolski kulturni kompleks u Jugoslaviji</i>, Beograd, 1967. 24. <i>The Cambridge Ancient History</i>, I/1, Prolegomena and Prehistory, Cambridge, 1998. (Anatolia before c. 4000 B.C.; str. 304–326) 25. Theocharis, D., <i>Neolithic Greece</i>, National Bank of Greece, 1973.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Brončano doba, FIL ARH 105
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 5 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta sa stvaranjem brončanodobnih kultura Evrope, posebno onih u alpsko-panonskom području, zatim u jadranskoj, odnosno sredozemnoj zoni, s naglaskom na problematiku bosanskohercegovačkog prostora tokom II milenija.
Sadržaj predmeta: Otkriće bronce i njen značaj u daljnjem razvoju materijalne kulture čovjeka. Brončanodobne kulture i njihova žarišta. Odnos Istoka i Evrope u razdoblju bronce. Odnos brončanodobnih regija u Evropi: Italija, Balkanski poluotok, Balkan, Podunavlje itd. Oblikovanje etničkih skupina (Grci, Italici, Iliri), društvena stratifikacija – stalež ratnika, njihova oprema – naoružanje (konj, kola), rat, posljedice indoevropske seobe, kulturne i etničke promjene: integracije, homogenizacije, osebujni oblici razmjene robe i ideja između Sredozemlja/Egeja i Podunavlja, uloga istočnog Sredozemlja u oblikovanju evropskog brončanog doba (Mikena i dr.).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benac, A., <i>Praistorijski tumuli na Kupreškom polju</i>, Sarajevo, 1986.2. Benac, A., „Prediliri, Protoiliri, Prailiri”, u: <i>Balkanica VIII</i>, Beograd, 1977.3. Coles, J. M., Harding, A. F., <i>The Bronze Age in Europa</i>, London, 1979.4. Čović, B., „Posuška kultura”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s. XLIV (1989).5. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976.6. Govedarica, B., <i>Rano bronzano doba na području istočnog Jadrana</i>, Djela ANUBiH LVIII, CBI, Sarajevo, 1989.7. Harding, A. F., „Europe and Mediterranean in the Bronze Age: cores and peripheries”, u: <i>Trade and Exchange in Prehistoric Europe ...</i>8. Harding, A. F., <i>The Mycenaens and Europe</i>, London, 1984.9. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga IV, brončano doba, Sarajevo. 198310. Peroni R., „Protostoria dell Italia continentale. La penisola italiana nell eta dell bronzo e del ferro”, u: <i>PCIA</i>, 9, 1989.11. Tasić, N., <i>Jugoslovensko Podunavlje od indoevropske seobe do prodora Skita</i>, Novi Sad – Beograd, 1983.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Željezno doba, FIL ARH 106
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Definiranje kulturnih promjena izazvanih otkrićem željeza. Upoznati studente s najvažnijim željeznodobnim kulturama Evrope, posebno na balkanskom području. Veze s grčkim svijetom i posljedice tih veza.
Sadržaj predmeta: Otkriće željeza i njegove posljedice. Prve metalurgije u Evropi. Grčka – most između Male Azije i Evrope. Željezno doba u Grčkoj i Italiji. Starije željezno doba – halštat. Halštatske kulture u Evropi. Umjetnost i duhovna kultura starijeg željeznog doba. Etnička slika Evrope u halštatsko doba. Mlađe željezno doba – laten. Opća obilježja latenskog doba. Izrada nakita, naselja i nekropole, duhovna kultura u latensko doba, etnička slika Evrope u latensko doba. Seoba Kelta i njene posljedice. Grčka kolonizacija i njene posljedice.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benac, A., Čović, B., <i>Glasinac</i>, I, II, Sarajevo 1956, 1957.2. A. Benac, <i>Utvrđena ilirska naselja</i>, pos. izd. ANUBiH, knj. XXIV (6) (međunarodni kolokvij), Mostar, 1974.3. Clark, G., <i>World prehistory</i>, Cambridge, 1977.4. Čović, B., „Pogrebni običaji praistorijskih stanovnika glasinačkog područja”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XVIII (1963).5. Marijan, B., „Željezno doba na južnojadranskom području”, u: <i>Vjesnik za arheologiju dalmatinsku</i>, 93, Split, 2001.6. Palavestra, A., <i>Kneževski grobovi starijeg gvozdenog doba na centralnom Balkanu</i>, Srpska akademija nauka i umetnosti, Balkanološki institut, pos. izd., knj. 19, Beograd, 1984.7. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga V, željezno doba, 1987.8. Vasić, R., <i>Kulturne grupe starijeg gvozdenog doba u Jugoslaviji</i>, Beograd, 1973.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 2, FIL ARH 134
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 2 sata vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja iz brončanog i željeznog doba.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim profesorima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu prethistorijskog (brončano i željezno doba) sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.8. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.9. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Kameno doba jugoistočne Evrope, FIL ARH 221
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta upoznati studenta s najvažnijim kamenodobnim lokalitetima na prostoru jugoistočne Evrope, odnosno u zemljama Balkanskog poluotoka, kako bi se pravilno shvatio proces života na bosanskohercegovačkom prostoru u razdoblju paleolita i mezolita.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji od predavanja koja obuhvaćaju lokalitete kamenog doba (paleolita i mezolita) na području jugoistočne Evrope. Uglavnom se radi o susjednim zemljama Bosne i Hercegovine, odnosno o zemljama Balkanskog poluotoka. Riječ je o lokalitetima koji su u različitoj mjeri utjecali na razvoj kamenodobnih lokaliteta na bosanskohercegovačkom prostoru i kao takve potrebno je da ih student bolje upozna.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barić, Lj., Dragutin Gorjanović-Kramberger i otkriće krapinskog pračovjeka. Krapinski pračovjek i evolucija hominida, <i>Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti</i>, Zagreb, 1978.2. Gavela, B., „Risovača kod Aranđelovca”, u: <i>Starinar</i>, XI, Beograd, 1960.3. Grbič, M., „Preistorijsko doba Vojvodine”, u: <i>Vojvodina</i>, I, Novi Sad, 1939.4. Malez, M., „Nalazišta fosilnih hominida u Hrvatskoj”, u: <i>Geološki vjesnik</i>, 18/2, Zagreb, 1964.5. Malez, M., „Paleolitska nalazišta Hrvatske”, u: <i>Arheološki vestnik</i>, XVIII, Ljubljana, 1967.6. Malez, M., „Paleolitik na području istočne obale Jadrana”, u: <i>Adriatica praehistorica et antiqua</i>, Zagreb, 1970.7. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, I, II, Sarajevo, 1979. (tu je navedena sva potrebna literatura)

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Indoeuropeizacija Evrope, FIL ARH 201
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Indoevropljani i njihova definicija (teorije o prapostojbini, porijeklo, jezik, značenje). Kulture kasnog neolitika i eneolitika u Euroaziji, s posebnim osvrtom na stepsko područje Ukrajine i južne Rusije. Značenje konja i metalnog oružja za indoevropske narode. Seobe Indoevropljana. Odnos starosjedilačkih kultura Evrope i stepskih kulturnih utjecaja. Asimilacija kulturnih tekovina. Daljnje širenje procesa indoeuropeizacije.
Sadržaj predmeta: Upoznati studente sa indoeuropeizacijom Evrope, uključujući i njen jugoistočni dio (s posebnim osvrtom na Zapadni Balkan) kako bi shvatili njegovo značenje za općekulturni razvitak u narednim epohama. S obzirom na to da skoro polovici današnjeg svjetskog, a uvjerljivoj većini i evropskog stanovništva maternji jezik pripada širokoj indoevropskoj lingvističkoj porodici, razvitak Indoevropljana i proces indoeuropeizacije Evrope i dijelova Azije u prehistorijskom dobu spada u jedan od najvažnijih kulturnih fenomena razvitka čovječanstva.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benac, A. „Prediliri, Protoiliri, Prailiri”, u: <i>Balkanica</i>, VIII, Beograd, 1977.2. Gimbutas, M. A., <i>Proto-Indo-European Culture, The Kurgan Culture during the Fifth, Fourth and third millenium B.C. Indo-European and Indo-Europeans</i>, Philadelphia, 1970.3. Harding, A. J. M., <i>The Bronze Age in Europa</i>, London, 1979.4. Jovanović, B. „Indoevropljani i eneolitski period Jugoslavije”, u: <i>PJZ</i>, III, eneolit, 1979, str. 397–416.5. Mallory, J. P., <i>Indoevropljani</i>, Zagreb, 2006.6. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga III, eneolit, Sarajevo, 1979; knjiga IV, brončano doba, 1983.7. Tasić, N., <i>Jugoslovensko Podunavlje od indoevropske seobe do prodora Skita</i>, Novi Sad – Beograd, 1983.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Metalno doba jugoistočne Evrope, FIL ARH 222
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente s najvažnijim metalnodobnim kulturama okolnih zemalja koje su s onima koje su se razvijale na prostoru današnje Bosne i Hercegovine činile jedinstveno kulturno područje.
Sadržaj predmeta: Metalnom dobu jugoistočne Evrope pripada i bosanskohercegovački prostor, pa kao takav ne može se izdvojeno proučavati. Bosna i Hercegovina kao tranzitno područje ovog dijela Evrope, a onda kao rudno bogata zemlja, igrala je značajnu ulogu u razvoju metalnodobnih kultura Balkanskog prostora. S obzirom na pravce utjecaja koji su dolazili na bosanskohercegovački prostor, poseban značaj imaju kulture s područja Podunavlja, s jedne strane, i Mediterana, s druge strane.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Durman, A., „Metalurgija vučedolskog kulturnog kompleksa”, u: <i>Opuscula archaeologica</i>, 8, Zagreb, 1983.2. Jovanović, B., <i>Metalurgija eneolitskog perioda Jugoslavije</i>, Beograd, 1971.3. Marijanović, B., <i>Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini</i>, Mostar, 2003.4. Palavestra, A., <i>Kneževski grobovi starijeg gvozdenog doba na centralnom Balkanu</i>, Srpska akademija nauka i umetnosti, Balkanološki institut, pos. izd., knj. 19, Beograd, 1984.5. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjige III, IV, V, Sarajevo, 1979. (tu je navedena sva potrebna literatura)6. Vasić, R., <i>Kulturne grupe starijeg gvozdenog doba u Jugoslaviji</i>, Beograd, 1973.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheologija Grčke i Rima 1, FIL ARH 202
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente s kolijevkom evropske civilizacije i njenim utjecajem na historiziranje Evrope, čemu je posebno doprinijela grčka kolonizacija mediteranskih obala, a potom i rimsko osvajanje evropskih zemalja.
Sadržaj predmeta: Arheologija antičke Grčke upoznaje studenta s prvim evropskim historijskim civilizacijama, ubrajajući i one na Kreti i Miken. Predmet obuhvaća razvoj graditeljstva, umjetnosti i misli, te utjecaj istočnjačkih civilizacija na razvoj grčke kulture. Predmet se osvrće i na rimsku arheologiju, njene korijene (grčke i etrurske) i utjecaj na evropske zemlje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Archaic Period</i>, London, 1995.2. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Classical Period</i>, London, 1985.3. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Late Classical Period</i>, London, 1995.4. Boardmann, J., <i>Early Greek Vase Painting (11th-6th centuries BC)</i>, London, 1998.5. Chamoux, F., <i>Grčka civilizacija</i>, Beograd, 1967.6. Conolly, P., <i>Rimska vojska</i>, Ljubljana – Zagreb, 1990.7. Durando, F., <i>Drevna Grčka, zora zapada</i>, Zagreb, 1999.8. Fuchs, W. <i>Die Skulptur der Griechen</i>, Munchen, 1983.9. Gavela, B., <i>Umetnost antičke Grčke</i>, Beograd, 1971.10. Grevs, R., <i>Grčki mitovi</i>, Beograd, 1969.11. Grimal, P., <i>Rimska civilizacija</i>, Beograd, 1968.12. Hafner, G., <i>Atena i Rim</i>, Rijeka, 1970.13. Lawrence, A. W. <i>Greek Architecture</i>, 1996.14. Liberati, A. M., Bourbon, F., <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i>, Zagreb, 2000.15. Musić, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, Zagreb, 1936.16. Pauzanija, <i>Vodič po Heladi</i>, prijevod U. Pasini, Split, 1989.17. Richter, G., <i>A Handbook of Greek Art. A Survey of the Visual Arts of Ancient Greece</i>, London, 1987.18. Smith, R., <i>Hellenistic Sculpture</i>, London, 1995.19. Šefold, K., <i>Klasična umetnost</i>, Novi Sad, 1973.20. Webster, T. B. L. <i>Helenizam</i>, Novi Sad, 1970.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 3, FIL ARH 231
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2 sata vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studenta u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ga s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja iz protohistorijskog doba.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu protohistorijskog sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.8. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.9. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Kameno doba Bosne i Hercegovine, FIL ARH 211
Semestar, broj sati i broj bodova: IV, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Predočiti studentu opća obilježja kamenodobnih kultura na bosanskohercegovačkom prostoru, njihov razvoj i rasprostranjenost, te upoznati ga s pojavom paleolitske umjetnosti na bosanskohercegovačkom prostoru.
Sadržaj predmeta: Student se upoznaje sa etapama naseljavanja čovjeka na prostor današnje Bosne i Hercegovine. Paleolitska nalazišta, zona naseljavanja, lokaliteti mlađeg paleolita, paleolitska umjetnost u Bosni i Hercegovini, mezolit i prijelaz u mlađe kameno doba. Razvoj neolitskih kultura, njihov odnos prema ostalim neolitskim kulturama Balkana. Značaj bosanskohercegovačkog neolita u povezivanju jadranskog i podunavskih neolitskih kultura i odraz tih veza na razvoj neolitskih kultura na ovom prostoru.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Basler, Đ., „Paleolitska nalazišta u sjevernoj Bosni”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XVIII (1963).2. Basler, Đ., „Paleolitsko prebivalište Badanj kod Stoca”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XXIX (1974).3. Basler, Đ., „Paleolitske regije i kulture u Bosni i Hercegovini”, u: <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga I, Sarajevo, 1979.4. Benac, A., <i>Studije o kamenom i bakarnom dobu u sjeverozapadnom Balkanu</i>, Sarajevo, 1946.5. Benac, A., „Obre I – neolitsko naselje starčevačko-impreso i kakanjske kulture na Raskršću”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n. s., XXVII-XXVIII, Sarajevo, 1973.6. Benac, A., „Obre II – neolitsko naselje butmirske kulture na Gornjem polju”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XXVI, Sarajevo, 1971.7. Grupa autora: <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1986.8. Marijanović, B., „Ravlića pećina (Peć Mlini)”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XXXV-XXXVI (1981).

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Metalno doba Bosne i Hercegovine, FIL ARH 212
Semestar, broj sati i broj bodova: IV, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s procesima koji su se odrazili i na područje današnje Bosne i Hercegovine pronalaskom metala i smjenom stanovništva koja je na ove prostore dovela Ilire. Predmet detaljnije razrađuje problem Ilira – nosilaca metalnih kultura na širem balkanskom prostoru.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s događajima koji su uslijedili na prijelazu iz III u II milenij stare ere kada dolaskom novih populacija na Balkanski poluotok nestaje neolitskih stanovnika, što iz temelja mijenja sliku i ovog prostora. Te promjene intenziviraju sve oblike života. Novo stočarsko stanovništvo mijenja način privređivanja, podiže nove oblike naselja (gradine), uvodi nove oblike sahranjivanja, što je sve ostavilo vidnoga traga i na bosanskohercegovačkom prostoru. Predmet upoznaje studenta s najznačajnijim lokalitetima metalnog doba, prvenstveno s Glasincem, Ripačem, Donjom Dolinom i dr.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benac, A., „Neki etnički problemi prehistorijskih stanovnika Bosne i Hercegovine”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., VIII (1953).2. Benac, A., „O učešću Ilira u egejskoj seobi”. U: <i>Arheološki radovi i rasprave</i>, IV-V, JAZU, Zagreb, 1967.3. Benac, A., Čović, B., <i>Glasinac I</i> (1956), II (1957).4. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976.5. Čović, B., „Praistorijsko rudarstvo i metalurgija u Bosni i Hercegovini”. U: <i>Godišnjak</i>, XXII (2), Centar za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 1983.6. Marić, Z., „Donja Dolina”, U: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XIX (1964).7. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjige IV, V, Sarajevo, 1979.8. Radimski, V., „Prehistorička sojenica kod Ripača blizu Bišća”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, Sarajevo, V (1893).

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheologija Grčke i Rima 2, FIL ARH 203
Semestar, broj sati i broj bodova: IV, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Detaljnije upoznati studenta s tekovinama grčko-rimske kulture, koja svojim sadržajima predstavlja najveće domete starog svijeta. Prateći ovaj predmet, student će se osposobiti da kao budući stručnjak pravilno intepretira nalaze do kojih će doći u svojim istraživanjima, s obzirom na to da i bosanskohercegovački teritorij kulturološki pripada historiji grčko-rimske civilizacije.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s temeljima grčke i rimske civilizacije, odnosno s kulturno-umjetničkim i duhovnim stvaralaštvom tih naroda. Daje se pregled razvoja umjetnosti, graditeljstva, pisma, religije, vojske, upoznaje se kako se odvijao svakodnevni život Grka i Rimljana, kako je tekao razvoj njihovog književnog stvaralaštva i značaj utjecaja ovih naroda na evropske narode. U predmetu se također govori o historijatu arheoloških iskopavanja u grčkom i rimskom svijetu i o značaju otkrivenih nalaza za razvoj arheološke nauke u svijetu.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Archaic Period</i>, London, 1995.2. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Classical Period</i>, London, 1985.3. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Late Classical Period</i>, London, 1995.4. Boardmann, J., <i>Early Greek Vase Painting (11th-6th centuries BC)</i>, London, 1998.5. Chamoux, F., <i>Grčka civilizacija</i>, Beograd, 1967.6. Conolly, P., <i>Rimska vojska</i>, Ljubljana – Zagreb, 1990.7. Durando, F., <i>Drevna Grčka, zora zapada</i>, Zagreb, 1999.8. Fuchs, W. <i>Die Skulptur der Griechen</i>, Munchen, 1983.9. Gavela, B., <i>Umetnost antičke Grčke</i>, Beograd, 1971.10. Grevs, R., <i>Grčki mitovi</i>, Beograd, 1969.11. Grimal, P., <i>Rimska civilizacija</i>, Beograd, 1968.12. Hafner, G., <i>Atena i Rim</i>, Rijeka, 1970.13. Lawrence, A. W. <i>Greek Architecture</i>, 1996.14. Liberati, A. M., Bourbon, F., <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i>, Zagreb, 2000.15. Musić, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, Zagreb, 1936.16. Pauzanija, <i>Vodič po Heladi</i>, prijevod U. Pasini, Split, 1989.17. Richter, G., <i>A Handbook of Greek Art. A Survey of the Visual Arts of Ancient Greece</i>, London, 1987.18. Smith, R., <i>Hellenistic Sculpture</i>, London, 1995.19. Šefold, K., <i>Klasična umetnost</i>, Novi Sad, 1973.20. Webster, T. B. L. <i>Helenizam</i>, Novi Sad, 1970.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Kolonizacija i romanizacija Ilirika, FIL ARH 223
Semestar, broj sati i broj bodova: IV, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s historijatom kulturno-političkih odnosa između ilirskog svijeta i Rima. Posebna je pažnja posvećena rimsko-ilirskim ratovima, uspostavljanju rimske vlasti i uključivanju ilirskih zemalja u rimski svijet. Pojam romanizacije i njeno instaliranje na ilirskom prostoru. Prisustvo rimske vojske i njena uloga u romanizaciji. Iliri u rimskim jedinicama. Gradnja komunikacija, naselja i podizanje privrednih pogona. Odnos domorodačkog stanovništva i rimskih doseljenika. Topografija rimskih naselja, komunikacija i privrednih središta. Značaj Ilirika za rimsku državu.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s historijatom kulturno-političkih odnosa između ilirskog svijeta i Rima. Posebna je pažnja posvećena rimsko-ilirskim ratovima, uspostavljanju rimske vlasti i uključivanju ilirskih zemalja u rimski svijet. Pojam romanizacije i njeno instaliranje na ilirskom prostoru. Prisustvo rimske vojske i njena uloga u romanizaciji. Iliri u rimskim jedinicama. Gradnja komunikacija, naselja i podizanje privrednih pogona. Odnos domorodačkog stanovništva i rimskih doseljenika. Topografija rimskih naselja, komunikacija i privrednih središta. Značaj Ilirika za rimsku državu.
Preduvjeti za opis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bojanovski, I., „Bosna i Hercegovina u antičko doba”, <i>Djela ANUBiH</i>, 66, CBI, knj. 2, Sarajevo, 1974.2. Cabanes, P., <i>Iliri od Bardileja do Gencija</i>, Zagreb, 2002.3. Cambi, N., <i>Antika</i>, Zagreb, 2002.4. Čerškov, E., <i>Rimljani na Kosovu i Metohiji</i>, Beograd, 1969.5. Mlakar, Š., <i>Istra u antici</i>, Pula, 1966.6. Novak, G., „Topografija i etnografija rimske provincije Dalmacije”, u: <i>BASD</i>, 39, Suppl., 1918.7. Pašalić, E., „Period rimske vladavine do kraja III vijeka naše ere”, u: <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1984.8. Pašalić, E., <i>Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo, 1960.9. Rendić-Miočević, D., <i>Iliri i antički svijet</i>, Split, 1990.10. Suić, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb, 2003.11. Suić, M., „Limitacija agera rimskih kolonija na istočnoj jadranskoj obali”, u: <i>Zbornik Instituta za historijske nauke u Zadru</i>, 1.12. Suić, M., „Pravni položaj grčkih gradova u Manijskom zalivu za rimske vladavine”, u: <i>Diadora</i>, 1, Zadar, 1960.13. Wilkes, J. J., <i>Dalmatia</i>, London, 1969.14. Zaninović, M., <i>Od Helena do Hrvata</i>, Zagreb, 1996.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 4, FIL ARH 232
Semestar, broj sati i broj bodova: IV, 2 sata vježbi, 8 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studenta u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ga s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja iz antičkog perioda.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim profesorima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu antičkog sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.8. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.9. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Starokršćanska arheologija, FIL ARH 301
Semestar, broj sati i broj bodova: V, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s nastankom i razvojem kršćanstva kao važnom kulturno-historijskom i socijalnom pojavom, koja je usmjerila tokove antičkog svijeta i koja je rezultirala profiliranjem te vjere u svjetsku vjeru.
Sadržaj predmeta: Predmet obrađuje historijat nastanka kršćanstva, njegovo širenje, odnos rimskih vlasti prema njegovim sljedbenicima, proganjanje i proglašenje slobodnom, odnosno zvaničnom vjerom. Raskol, prve arheološke potvrde te vjere. Razvoj kršćanstva u Iliriku s posebnim osvrtom na područje današnje Bosne i Hercegovine. Kršćanska arhitektura na tlu Bosne i Hercegovine – bazilike tzv. bosanskog tipa.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Basler, Đ., <i>Kršćanska arheologija</i>, Mostar, 1986.2. <i>Biblija</i> (Stari i Novi Zavjet).3. <i>Biblijski priručnik. Mala enciklopedija</i>, Zagreb, 1989.4. Grupa autora, <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1984.5. Jedin, H., <i>Velika povijest crkve</i>, sv. I, Zagreb, 1972.6. <i>Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva</i>, Zagreb, 1979.7. Truhelka, Ć., <i>Starokršćanska arheologija</i>, Zagreb, 1931.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Srednjovjekovna arheologija, FIL ARH 302
Semestar, broj sati i broj bodova: V, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s osnovnim pojmovima iz materijalne kulture ranog srednjeg vijeka, s tipovima oružja, nakita, oruđa i graditeljstva. Također, cilj je studenta upoznati i sa arheološkom baštinom barbarskih naroda na prostorima Podunavlja, Italije i Balkanskog poluotoka. Posebna je pažnja posvećena prilikama u Bosni i Hercegovini u tom razdoblju.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s razdobljem koje je uslijedilo s krizom Rimskog carstva, što je konačno dovelo do njegovog nestanka. Posebna je pažnja posvećena sagledavanju problema etničkih struktura barbarskih plemena koja su preplavila Evropu i njihovom praćenju preko materijalne građe, posebno preko grobnih sadržaja. Najezda barbarskih plemena na prostor Ilirika. Dolazak Avara i Slavena na Balkan, njihova materijalna kultura i konačno profiliranje ranosrednjovjekovnih kulturnih i političkih zajednica.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Dimitrijević, D., Kovačević, J., Vinski, Z., <i>Seoba naroda – arheološki nalazi jugoslovenskog Podunavlja</i>, Zemun, 1962.2. Grupa autora, <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1979.3. Kovačević, J., <i>Varvarska kolonizacija južnoslovenskih oblasti</i>, Novi Sad, 1960.4. Kovačević, J., <i>Avarski kaganat</i>, Beograd, 1977.5. Uglešić, A., <i>Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povijesne izvorne građe</i>, disertacija, Zadar, 1996.6. Vinski, Z., „Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400-800. godine”, <i>Vjesnik, Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, 3. s, 5, Zagreb, 1971.7. Vinski, Z., „Epoha seobe naroda”, u: <i>Umetničko blago Jugoslavije, Rani srednji vek</i>, Beograd – Zagreb – Mostar, 1986.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Srednjovjekovna arheologija Bosne i Hercegovine, FIL ARH 311
Semestar, broj sati i broj bodova: V, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Predočiti studentu ukupno kulturno naslijeđe srednjovjekovne Bosne, vrijeme, okolnosti i način kako je ono stvarano i njegov odnos prema stvaralaštvu susjednih zemalja. U izučavanju materijalne kulture posebna je pažnja posvećena sadržaju nekropola i prijestolnog Bobovca.
Sadržaj predmeta: Predmet sadrži pregled historije srednjovjekovne Bosne i njen odraz na materijalnu kulturu koja ju je pratila. Posebna je pažnja posvećena upoznavanju specifičnosti koje obilježavaju ukupno materijalno i duhovno stvaralaštvo srednjovjekovne Bosne. U tome se ističu karakteristični oblici nadgrobnih spomenika (stećaka), pojava vlastitog pisma (bosančica), poseban, tzv. bosanski stil u umjetnosti izrade nakita, oruđa, posuđa itd. Student se upoznaje sa srednjovjekovnim graditeljskim naslijeđem, topografijom gradskih naselja, feudalnih i vladarskih dvorova... itd.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Anđelić, P., <i>Bobovac i Kraljeva Sutjeska</i>, Sarajevo, 1973.2. Babić, A., <i>Iz istorije srednjovjekovne Bosne</i>, Sarajevo, 1972.3. Babić, A., <i>Bosanski heretici</i>, Sarajevo, 1963.4. Ćorović, V., <i>Historija Bosne</i>, Beograd, 1940.5. Klaić, N., <i>Srednjovjekovna Bosna</i>, Zagreb, 1994.6. Kovačević, J., <i>Avarski kaganat</i>, Beograd, 1997.7. Kovačević-Kojić, D., <i>Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države</i>, Sarajevo, 1978.8. <i>Predslavenski etnički elementi na Balkanu u etnogenezi Južnih Slovena</i> (materijali naučnog skupa), posebno izdanje ANUBiH, XII, Sarajevo, 1969.9. <i>Prilozi za istoriju BiH</i>, „Društvo i privreda srednjovjekovne bosanske države”, ANUBiH, posebna izdanja, knj. LXXIX, Odjeljenje društvenih nauka, knj.17, Sarajevo, 1987.10. Vinski, Z., „Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400. do 800. godine”, <i>Vjesnik</i>, Arheološki muzej, V, Zagreb, 1971.11. Članci sa simpozija „Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura”, <i>Radovi</i>, III, Muzej grada Zenice, Zenica, 1973.12. Članci u <i>Glasniku Zemaljskog muzeja</i>, posebno u godištima: 1890, 1895, 1900, 1932, 1946–1990.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Umjetnost bosanskih stećaka, FIL ARH 312
Semestar, broj sati i broj bodova: V, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s ovom kategorijom spomenika srednjovjekovne Bosne kao najmonumentalnijim nadgrobnim kamenim spomenicima srednjovjekovne Evrope.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta sa osnovama srednjovjekovne baštine na tlu današnje Bosne i Hercegovine i s najznačajnijim spomenicima tog razdoblja – stećcima. Historijat njihovog izučavanja. Nastanak, razvoj i njihov značaj. Likovni i tekstualni sadržaj i njihove poruke. Pismo kojim su tekstovi pisani i njegovo poznavanje. Topografija nekropola i briga za njihovo očuvanje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benac, A., <i>Stećci</i>, Beograd, 1962.2. Benac, A., <i>Radimlja</i>, Sarajevo, 1950.3. Bešlagić, Š., <i>Stećci i njihova umjetnost</i>, Sarajevo, 1971.4. Bešlagić, Š., <i>Stećci. Kataloško-topografski pregled</i>, Sarajevo, 1971.5. Bešlagić, Š., „Neki najnoviji rezultati istraživanja stećaka”, u: <i>Radovi</i>, III, simpozij „Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura”, izdanja Muzeja grada Zenice, Zenica, 1973.6. Imamović, E., <i>Stećci – grobovi naših predaka</i>, u: <i>Korijeni Bosne i bosanstva</i>, Sarajevo, 1995.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Zaštita spomenika kulture, FIL ARH 331
Semestar, broj sati i broj bodova: V, 1 sat predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s pojmom kulturnog naslijeđa, naučiti ga da razlikuje njegove osnovne vrste, da sazna osnovne uzroke koji ga ugrožavaju, te da se upozna sa zakonskim propisima koji štite kulturno naslijeđe i sa službama čiji je zadatak da vode računa o kulturnoj baštini.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta kako se valoriziraju, zaštićuju i čuvaju spomenici kulturne baštine. Upoznaje ga s tim šta su pokretna i nepokretna dobra, koji su uzroci njihovog propadanja, kakva se time pričinjava šteta i koje se mjere poduzimaju za njihovo očuvanje. Također se proučavaju najnovije stručne i naučne metode koje se koriste za njihovu zaštitu. Navode se primjeri uspješno izvedenih zaštita na nekim bosanskohercegovačkim lokalitetima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Antolović, J., <i>Ekonomsko vrednovanje graditeljske baštine</i>, Zagreb, 1998.2. Feilden, B. M., <i>Uvod u konzerviranje kulturnog naslijeđa</i>, Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1981.3. Marasović, T., <i>Zaštita graditeljskog naslijeđa, Povijesni pregled s izborom tekstova i dokumenata</i>, Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1986.4. Maroević, I., <i>Sadašnjost baštine</i> (izabrana poglavlja), Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, Zagreb, 1986.5. Članci u periodici <i>Naše starine</i>, izdanje Zavoda za zaštitu spomenika kulture BiH, Sarajevo

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 5, FIL ARH 332
Semestar, broj sati i broj bodova: V, 2 sata vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studenta u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ga na koji se način obavljaju arheološka iskopavanja iz kasnoantičkog doba.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu kasnoantičkog sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.8. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.9. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Islamska arheologija, FIL ARH 303
Semestar, broj sati i broj bodova: VI, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta sa osnovama islama kao svjetskom religijom, s njegovim nastankom, širenjem i utjecajem koji je izvršio na srednjovjekovnu evropsku kulturu. Također, cilj je i upoznati studenta s remek-djelima islamskoga graditeljstva i umjetničkog stvaralaštva.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studente s pregledom historije Arapa te s nastankom i širenjem islama. Potom ih upoznaje sa islamskim kulturnim naslijeđem. S obzirom na to da je ova vjera nastala na Bliskom istoku – području starih civilizacija – studentima se daje pregled historije tog prostora kako bi se pravilno razumjeli tokovi njenog ukupnog kulturnog stvaralaštva i njegovo konačno profiliranje u izrazito prepoznatljivu kulturnu pojavu. Predmet dalje upoznaje studente s najpoznatijim kulturnim i političkim središtima ranog islama. Na kraju, slijedi upoznavanje sa islamskom tradicijom i kulturnim naslijeđem koje je stvarano na tlu današnje Bosne i Hercegovine kroz razdoblje od preko pet stoljeća.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Du Ry, <i>Svijet islama</i>, Rijeka, 1969.2. Gonzales, V., <i>Shvaćanja islamske estetike vizualne kulture i historije</i>, Kult, Sarajevo, 2006.3. Grupa autora, <i>Svijet islama</i>, Beograd, 1979.4. Otto-Dorn, K., <i>Islamska umetnost</i>, Novi Sad, 1971.5. Redžić, H., <i>Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini</i>, Sarajevo, 1983.6. Rice, D. T., <i>Islamska umetnost</i>, Beograd, 1975.7. Seyyed, H., <i>Islamska umjetnost i duhovnost</i>, Sarajevo, 2005.8. Zukić, K., <i>Islamska arhitektura, slikarstvo i primijenjene umjetnosti</i>, I – II, Sarajevo, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Osnove etnologije, FIL ARH 333
Semestar, broj sati i broj bodova: VI, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s osnovnim konceptom etnološke nauke, te s tim kako koristiti rezultate do kojih dolazi etnologija i kako ih primijeniti u arheološkim istraživanjima.
Sadržaj predmeta: Etnologija studentima arheologije dopunjuje znanje koje se u arheološkoj nauci prvenstveno temelji na rezultatima proučavanja materijalne kulture, dok se etnologija, kao složena nauka o narodu, usredotočuje na tradicijski aspekt materijalnih i nematerijalnih oblika ljudske djelatnosti. Upoznavanjem socijalne ili kulturne antropologije studenti arheologije stječu cjelovitost stručnog obrazovanja. Studenti se upoznaju s etnografskom baštinom Bosne i Hercegovine i potrebom uske suradnje arheologa i etnologa na terenu.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Batović, Š., Oštrić, O., „Tragovi ilirske kulturne baštine u narodnoj kulturi našeg primorskog područja”, radovi sa skupa <i>Predslavenski etnički elementi na Balkanu u etnogenezi Južnih Slovena</i>, Sarajevo, ANUBiH, 1969, str. 245–277.2. Kalmeta, A., „O seljačkom lončarstvu u zapadnoj i srednjoj Bosni”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., istorija i etnologija, IX (1954).3. Palavestra, V., „Narodna predanja o starom stanovništvu u dinarskim krajevima. Prilog poznavanju naše tradicije”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n. s., etnologija, XX-XXI (1965/1966).4. Popović, C. Đ., „Lončarstvo u Bosni i Hercegovini”, I, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., istorija i etnologija, X (1955); II, XII (1957).5. Popović, C. Đ., „Stočarska kretanja u Bosni i Hercegovini”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., etnologija, XVIII (1963).6. Šprajc, I., <i>O razmerju med arheologijo in etnologijo</i>, Ljubljana: Knjižnica Glasnika SED, 1982.7. Vladić-Krstić, B., „Tekstilna ornamentika zapadne Bosne”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., etnologija, XVIII (1963).

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheološka antropologija, FIL ARH 334
Semestar, broj sati i broj bodova: VI, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente s najsuvremenijim metodama koje se koriste za rekonstrukciju osobina i načina života arheoloških populacija. Odgovarajuće analize studentima daju predstavu o populacijskoj strukturi, o mortalitetu, demografskim različitostima, o zdravstvenoj slici određene populacije itd. Ovako obučeni studenti bit će osposobljeni da se zna odrediti prema iskopanom skeletu ili njegovim dijelovima (spol, bolesti, status, uzrok smrti i sl.).
Sadržaj predmeta: Studentima arheologije potrebno je poznavanje osnova arheološke antropologije, kao dijela antropološke nauke, s obzirom na to da se u arheološkim istraživanjima često nailazi i na osteološke, odnosno ljudske ostatke. S tim u vezi potrebno je da studenti upoznaju osnove antropologije kako bi znali razlikovati ljudske od životinjskih kostiju. Studenti će također biti upoznati s metodama koje se koriste za razlikovanje postmortalnih i antemortalnih povreda i za razlikovanje arheoloških i suvremenih ljudskih ostataka.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Haviland, W., <i>Kulturna antropologija</i>, Naklada Slap, Zagreb, 2004.2. Moore, J., <i>Uvod u antropologiju</i>, Zagreb, 2002.3. Šlaus, M., <i>Sudska antropologija</i>, u: Zečević i suradnici, <i>Sudska medicina i deontologija</i>, Medicinska naklada, Zagreb, 2002.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Muzeologija, FIL ARH 335
Semestar, broj sati i broj bodova: VI, 2 sata predavanja, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Muzeologija kao pomoćna nauka u studiju arheologije buduće arheologe treba upoznati s radom muzejskih institucija kako bi oni pravilno i korisno obavljali svoju profesionalnu dužnost. Naime, arheolog mora biti svjestan odgovornosti koju preuzima na sebe u radu sa arheološkim i drugim blagom koje mu je povjereno kao muzealcu, odnosno uposleniku određene muzejske institucije.
Sadržaj predmeta: To je predmet koji je sastavni i neizostavni dio obrazovanja arheologa. Studenti se prvo upoznaju s historijom muzeologije kao pomoćne nauke, zatim s teorijskom i praktičnom muzeologijom. Upoznaju se s definicijom i ciljevima ove nauke, sa osnovnim sadržajima rada muzeologa, odnosno s metodama rada muzejskih institucija. Studenti se upoznaju i s načinom na koji muzej stručno i pravno funkcionira, sa sadržajem njegovih pratećih službi, te kako se organiziraju izložbe i na koje načine se propagira kulturna baština koju čuvaju muzeji.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bauer, A., „Muzeologija”, u: <i>Muzeologija</i>, 6, Zagreb, 1967.2. Bazin, G., <i>The Museum Age</i>, Bruxelles, 1967.3. Benoist, L., <i>Musees et Museologie</i>, Paris, 1960.4. Koščević, Ž., „Muzej u prošlosti i sadašnjosti”, u: <i>Muzeologija</i>, 21 (1977).5. Maroević, I., „Interdisciplinarnost i stalni postavi u muzejima”, u: <i>Informatica Museologica</i>, 12 (1989).6. Maroević, I., <i>Uvod u muzeologiju</i>, Zagreb, 1993.7. Stransky, Z., „Temelji opće muzeologije”, u: <i>Muzeologija</i>, 8 (1970).8. Šola, T., „Prilog mogućoj definiciji muzeologije”, u: <i>Informatologia Yugoslavica</i>, 13 (1984).

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 6, FIL ARH 336
Semestar, broj sati i broj bodova: VI, 2 sata vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studente u teoretsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih na koji se način obavljaju arheološka iskopavanja iz srednjeg vijeka.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teoretskog i praktičnog. U teoretskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim profesorima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu srednjovjekovnog sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.8. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.9. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Etnogeneza Ilira, FIL ARH 421
Semestar, broj sati i broj bodova: VII, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Student treba dobiti jasnu predstavu o Ilirima kao dijelu indoevropskog naroda, o vremenu i okolnostima njihovog naseljavanja na Balkan, o plemenskom grupiranju, zajedničkim osnovama materijalne i duhovne kulture s ostalim evropskim narodima i o njihovom profiliranju u veliku zajednicu srodnih plemena.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s teorijama koje raspravljaju o etnogenezi Ilira, o njihovom matičnom prostoru, koji je iz historijskih izvora poznat kao <i>Illyrii proprie dicti</i> , o širenju njihovog imena, o tzv. ilirskim kulturnim zonama, i s pojmom tzv. centralnog ilirskog prostora. Predmet dalje upoznaje studenta s tzv. panilirskom teorijom, konfrontira arheološke i pisane izvore o prostoru njihovog naseljavanja, govori o njihovoj ekspanziji, dodirima s Grcima, Italicima, te o Ilirima kao nosiocima kasnobrončanodobne i željeznodobne kulture na širem balkanskom prostoru.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
<p>Literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Benac, A., „O učešću Ilira u egejskoj seobi”, u: <i>Arheološki radovi i rasprave</i>, IV-V, Zagreb, 1967. 2. Benac, A., „O identifikaciji ilirskog etnosa”, u: <i>Godišnjak</i>, Centar za balkanološka ispitivanja, 11/9, Sarajevo, 1973. 3. Benac, A., „Prediliri, Protoiliri, Prailiri – neki novi aspekti”, u: <i>Balkanica</i>, VIII, Beograd, 1977. 4. Benac, A., „O etničkim zajednicama starijeg željeznog doba u Jugoslaviji”, u: <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, V, Sarajevo, 1979. 5. Benac, A., „Iliri u Apuliji”, <i>Godišnjak</i>, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XXVI/24, Sarajevo, 1988. 6. Čače, S., „Prilozi proučavanju političkog uređenja naroda sjeverozapadnog Ilirika”, u: <i>Radovi</i>, Filozofski fakultet, 18, Zadar, 1979. 7. Čović, B., „O izvorima za istoriju Autarijata”, <i>Godišnjak</i>, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, V/3, Sarajevo, 1967. 8. Garašanin, D., „Razmišljanja o ilirskoj etničkoj interpretaciji nalaza iz gvozdenog doba”, <i>Godišnjak</i>, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XIII/11, Sarajevo, 1976. 9. Katičić, R., „Suvremena istraživanja o jeziku starosjedilaca ilirskih provincija”, u: <i>Posebna izdanja</i>, Centar za balkanološka ispitivanja, IV/1, Sarajevo, 1964. 10. Marić, Z., „Donja Dolina i problem etničke pripadnosti predrimskog stanovništva sjeverne Bosne”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, (A) XIX, Sarajevo, 1964. 11. Papazoglu, F., „O teritoriji ilirskog plemena Ardijejaca”, u: <i>Zbornik</i>, Filozofski fakultet, 7/1, Beograd, 1963. 12. Papazoglu, F., „Poreklo i razvoj ilirske države”, <i>Godišnjak</i>, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, V/3, Sarajevo, 1967. 13. Suić, M., „Illyrii proprie dicti”, <i>Godišnjak</i>, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XIII/15, Sarajevo, 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Iliri i grčki svijet, FIL ARH 422
Semestar, broj sati i broj bodova: VII, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 5 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je kolegija da se student svestrano upozna s događajima koji su se milenijima odvijali između grčko-rimskog svijeta i Ilira, što je rezultiralo prihvaćanjem grčkih utjecaja u mnogim aspektima života Ilira. U tome posebno mjesto i značaj imaju političke veze, što je rezultiralo političkim organiziranjem pojedinih ilirskih zajednica koje su stvorile prve države na ilirskom tlu. Na Ilire je još veće posljedice ostavilo njihovo pokorenje od strane Rima kako u političkom tako i kulturnom pogledu.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet sadrži materiju koja se odnosi na kulturno-historijske veze Ilira s Grcima, i to u periodu od epohe bronce do kraja antike. U tome prioriteto mjesto ima arheološka građa ali i grčki mitovi te djela grčkih pisaca. Najranije političke veze između ta dva naroda prate se preko kontakata ilirskih zajednica koje su naseljavale jug ilirske zemlje. Posebna je pažnja posvećena ulozi grčkih kolonija na istočnoj jadranskoj obali, s kojima su ilirske zajednice iz zaleđa održavale prisne trgovačke veze, putem kojih su se Iliri upoznavali s tekovinama helenske kulture. Iliri su rano stupili i u kulturne veze sa Italicima. U tome su poseban značaj imali Liburni, Japodi i Histri. Pokorenjem Ilira od strane Rima započinje novo razdoblje u historiji Ilira, tokom kojeg su oni bili u velikoj mjeri romanizirani.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benac, A., „Iliri u Apuliji”, <i>Godišnjak</i>, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XXVI/24, Sarajevo, 1988.2. Cabanes, P., <i>Iliri</i>, Zagreb, 2002.3. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976.4. Papazoglu, F., „Srednjobalkanska plemena u predrimsko doba”, <i>Djela</i>, knj. XXX, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 1, Sarajevo, 1969.5. Papazoglu, F., „Les origines et la destinée de l' état illyrien: Illyrii proprie dicti”, u: <i>Historia</i>, 14 (1964).6. Odgovarajući članci u knjizi <i>Simpozijum o teritorijalnom i hronološkom razgraničenju Ilira u praistorijsko doba</i>, knj. 1, Centar za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 1964.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Iliri i rimski svijet, FIL ARH 423
Semestar, broj sati i broj bodova: VII, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 5 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta osposobiti studenta da pravilno razumije osebusni odnos ilirskog svijeta na zapadnom i središnjem Balkanu s Rimskom republikom, kasnije carstvom, od prvih kontakata do završetka antičke epohe. S rimskim osvajanjem i pacifiziranjem unutrašnjosti ilirskog svijeta, on ulazi u historijsko razdoblje. S njim se ne usvajaju samo tekovine materijalne civilizacije Mediterana, nego dolazi i latinska pismenost, a na samom kraju antičkog razdoblja u ilirske zemlje dolazi i kršćanstvo.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s kulturno-političkim odnosima i vezama ilirskog svijeta i Rima. Posebna je pažnja posvećena rimsko-ilirskim ratovima, uspostavljanju rimske vlasti i uključivanju ilirskih zemalja u rimski svijet. Ostale teme: uvođenje kulturnih tekovina mediteranske civilizacije u unutrašnjost ilirskog prostora; gradnja cesta, naselja i privrednih kapaciteta; proces romanizacije; značenje i doprinos Ilira i njihovih potomaka na sveukupni razvoj rimskog svijeta.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bojanovski, I., „Bosna i Hercegovina u antičko doba”, <i>Djela</i>, 66, CBI, knj. 2, ANUBiH, Sarajevo, 1988.2. Bojanovski, I., „Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji”, <i>Djela</i>, XLVII, CBI, knj. 2, ANUBiH, Sarajevo, 1974.3. Cabanes, P., <i>Iliri od Bardileja do Gencija</i>, Zagreb, 2002.4. Cambi, N., <i>Antika</i>, Zagreb, 2002.5. Čerškov, E., <i>Rimljani na Kosovu i Metohiji</i>, Beograd, 1969.6. Novak, G., „Topografija i etnografija rimske provincije Dalmacije”, u: <i>BASD</i>, 39, Suppl., Split, 1918.7. Papazoglu, F., „Srednjobalkanska plemena u predrimsko doba”, <i>Djela</i>, XXX, CBI, knj. 1, ANU BiH, Sarajevo, 1969.8. Pašalić, E., „Period rimske vladavine do kraja III vijeka naše ere”, u: <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1984.9. Pašalić, E., <i>Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo, 1960.10. Rendić-Miočević, D., <i>Iliri i antički svijet</i>, Split, 1990.11. Stipčević, A., <i>Iliri, povijest, život, kultura</i>, I (1974) i II dopunjeno izdanje, Zagreb, 1989.12. Suić, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb, 2003.13. Wilkes, J. J. <i>Iliri</i>, Split, 2001.14. Zaninović, M., <i>Od Helena do Hrvata</i>, Zagreb, 1996.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheologija antičke Bosne i Hercegovine, FIL ARH 411
Semestar, broj sati i broj bodova: VII, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 5 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da student temeljno upozna antičke tekovine sa ovoga područja, koje po svom sadržaju i značaju u više slučajeva predstavljaju unikate (Mitrin spomenik iz Konjica, kompleks Mogorjela, rudarski grad Domavia kod Srebrenice, metalurški kompleks kod Bosanskog Novog itd). U izučavanju antičke prošlosti Bosne i Hercegovine poseban značaj ima izučavanje privrede i putnih komunikacija, kao i tekovina ilirske umjetnosti.
Sadržaj predmeta: Antičko razdoblje Bosne i Hercegovine izuzetno je dobro istraženo. Uz brojne članke i rasprave napisane su i brojne monografije pa se može reći da je to jedno od najbolje istraženih područja zemalja bivše Jugoslavije. Student će se preko ovog predmeta upoznati s bogatim arheološkim naslijeđem koje je otkriveno na ovom prostoru. To je proisteklo iz geostrateškog značaja zemlje, s jedne strane, i njenog rudnog bogatstva, s druge strane. Sve su to faktori koji su privukli pažnju grčkih, a potom i rimskih trgovaca. Ilirska plemena s bosanskohercegovačkog područja iz navedenih su razloga stekla nešto veći značaj u odnosu na ostala, o čemu svjedoče nalazi s terena (Glasinac, Sanski Most, Ošanići itd.). Nakon rimske okupacije teritorij Bosne i Hercegovine se ubrzano urbanizira, izgrađuje se cestovna mreža, privredni pogoni itd.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bojanovski, I., „Bosna i Hercegovina u rimsko doba”, <i>Djela ANUBiH</i>, knj. XV + XVI, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 6, Sarajevo, 1988.2. Bojanovski, I., „Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji”, <i>Djela</i>, XLVII, CBI, knj. 2, ANUBiH, Sarajevo, 1974.3. Imamović, E., <i>Antički kulturni i votivni spomenici u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo, 1977.4. Imamović, E., <i>Srebrenica i okolica u rimsko doba, Članci i građa</i>, 1, Tuzla, 202.5. Pašalić, E., <i>Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo, 1960.6. Pašalić, E., <i>Sabrana djela</i>, Sarajevo 1975.7. Sergejevski, D., „Umjetnost Ilira”, u: <i>Godišnjak</i>, Centar za balkanološka ispitivanja, III (1965).8. Brojni članci u <i>Glasniku Zemaljskog muzeja</i>.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Kasnoantička arhitektura Bosne i Hercegovine, FIL ARH 412
Semestar, broj sati i broj bodova: VII, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 2 sata vježbi, 5 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student upozna sa osnovnim karakteristikama kasnoantičke arhitekture koja se razvijala na tlu Bosne i Hercegovine, u čemu posebno mjesto zauzimaju bazilike, kojih je do danas otkriveno preko pedeset.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet upoznaje studenta sa osnovama kasnoantičkoga graditeljstva na prostoru današnje Bosne i Hercegovine. U tome posebno mjesto zauzimaju kasnoantičke, odnosno ranokršćanske bazilike, ostaci tzv. dalmatskog limesa, mauzoleja i grobnica na svod, ostaci metalurških pogona u Japri, Srebrenici, oko Prijedora itd. Posebna pažnja se posvećuje kasnoantičkim bazilikama kao izrazitom specifikumu koji se veže za ovaj prostor.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Basler, Đ., <i>Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo, 1972.2. Basler, Đ., <i>Kršćanska arheologija</i>, Mostar, 1986.3. Paškvalin, V., „O grobnicama na svod”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XIV (1959).4. Sergejevski, D., <i>Dabravina</i>, Sarajevo, 1956.5. Truhelka, Č., <i>Starokršćanska arheologija</i>, Zagreb, 1931.6. Odgovarajući članci u godištima <i>Glasnika Zemaljskog muzeja</i>

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Osnove latinske epigrafije, FIL ARH 431
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta studenta osposobiti da pravilno čita, odnosno obrađuje, rimske (ili grčke) natpise, kojih i na bosanskohercegovačkom prostoru ima veliki broj. Usvajanjem osnovnih znanja iz ove oblasti student se osposobljava da pravilno restituira i čita latinske natpise različitoga karaktera, da vrši epigrafsku, paleografsku i onomastičku analizu te da zna pravilno datirati natpis.
Sadržaj predmeta: Antička je epigrafija pomoćna naučna disciplina koja je studentu arheologije neophodna kako bi se mogao uspješno baviti obradom rimskih natpisa, koji na prostoru čitavog nekadašnjeg Rimskog carstva predstavljaju najbrojniju kategoriju spomenika. Student se upoznaje s definicijom ove nauke i metodama njene primjene kako bi bio osposobljen da obrađuje rimske natpise (poznavanje abrevacija, ligatura, sigli itd). Potrebno je da student ima solidno znanje iz latinskog jezika i da poznaje osnove tzv. latinskog vulgarnog jezika kako bi mogao čitati ili restituirati natpise s ovih prostora pisane tim jezikom.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Alföldy, G., <i>Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatia</i>, Heidelberg, 1969.2. Bloch, R., <i>Latinska epigrafika</i>, Beograd, 1971.3. Calabi Limentani, I., <i>Epigrafia latina</i>, Milano, 1974.4. Cagnat, R., <i>Cours d'épigraphie latine</i>, Pariz, 1914.5. <i>Corpus inscriptionum Latinarum (CIL)</i>, sv. III, 1873, Suppl. III, Berolini.6. Hofiler, V., Saria, B., <i>Antike Inschriften aus Jugoslawien</i>, 1, Noricum und Pannonia Superior, Zagreb, 1938.7. Matijašić, R., <i>Uvod u latinsku epigrafiku</i>, Pula, 2002.8. Novak, V., <i>Latinska paleografija</i>, Beograd, 1987.9. Rendić-Miočević, D., <i>Carmina epigraphica</i>, Split, 1986.10. Skok, P., <i>Pojave vulgarnog latinskog jezika na natpisima rimske provincije Dalmacije</i>, Zagreb, 1915.11. Stipišić, J., <i>Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi</i> (Latinska paleografija, opća diplomatika, kronologija, rječnik kratica), Zagreb, 1985.12. Šašel, „Inscriptiones latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMXL et MCMLX repertae et editae sunt”, <i>Situla</i>, 5, Ljubljana, 1963.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Antička numizmatika, FIL ARH 432
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da studenti dobiju osnovno znanje iz numizmatike kao pomoćne discipline, da se upoznaju s numizmatičkom nomenklaturom, da dobiju predstavu o tome kako se novac kovao, šta predstavlja avers, šta revers, te da se upoznaju sa emisijama ilirskog novca, koji predstavlja značajnu pojavu u ilirskoj kulturi i privredi.
Sadržaj predmeta: Antička numizmatika kao pomoćna naučna disciplina studenta osposobljava da se u svome budućem radu bavi i proučavanjem antičkog novca. Predmet upućuje studenta u definiciju, vremensko i prostorno određenje predmeta, upoznaje ga s pojavom novca, prvo kod Grka i Rimljana a potom kod pojedinih ilirskih plemena, među kojima i kod Daorsa. Predmet obrađuje i pojavu keltskog novca, koji se također često nalazi na bosanskohercegovačkim lokalitetima. Posebna pažnja se posvećuje proučavanju rimskog novca, čiji su nalazi dominantni na ovim prostorima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Babelon, J., <i>Antička numizmatika</i>, Beograd, 1970.2. Basler, Đ., „Nalaz novca u predrimsko doba u Japri”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XXVI/XXVII (1972/1973).3. Brunšmid, J., <i>Die Inschriften und Münzen der griechischen Städte Dalmatiens</i>, Wien, 1898.4. Carson, R. A. C., <i>Coins (Ancient, Mediaeval & Modern)</i>, London, 1962.5. Kazamanova, A. N., <i>Uvod u antičku numizmatiku</i>, Moskva, 1969.6. Kos, P., <i>Leksikon antičke numizmatike</i>, Zagreb, 1998.7. Marić, Z., „Novčići trećeg i drugog stoljeća stare ere u Ošanićima kod Stoca”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XXVI/XXVII (1972/1973).8. Mattingly, H., <i>Roman coins from the earliest times to the fall of the Western Empire</i>, London, 1977.9. Rendić-Miočević, D., <i>Iliri i antički svijet. Ilirološke studije</i>, Split, 1989.10. Rendić-Miočević, D., „Prolegomena ilirskoj numografiji”, u: <i>Godišnjak</i>, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 1, Sarajevo, 1963.11. Sear, D. R. <i>Roman coins and their values</i>, 4. izdanje, London, 1988.12. Stevenson, S. W. <i>A Dictionary of Roman Coins, republican and imperial</i>, London, 1982.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Osnove numizmatike i epigrafije srednjovjekovne Bosne, FIL ARH 413
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student upozna sa emisijama novca koje su kovali vladari srednjovjekovne Bosne. U tome posebno mjesto zauzima zlatnik kralja Tvrtka I, koji kao takav spada u red najboljih numizmatičkih primjeraka srednjovjekovne Evrope. Također, cilj je predmeta da upozna studenta s pismom srednjovjekovne Bosne – bosančicom, i da ga osposobi da može čitati kako epigrafske spomenike tako i dokumenta pisana tim pismom.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta sa osnovama numizmatike i epigrafije srednjovjekovne Bosne. S obzirom na to da je Bosna u doba svoje srednjovjekovne samostalnosti kovala vlastiti novac raznih nominala i vrijednosti, i kako su njihovi nalazi česti na bosanskohercegovačkim arheološkim lokalitetima, njegovo je poznavanje neophodno za arheologe. Isti je slučaj sa spomenicima epigrafskog sadržaja. U najvećem broju slučajeva riječ je o stećcima, čiji natpisi imaju višestruki značaj za izučavanje srednjovjekovne prošlosti Bosne i Hercegovine. U sklopu ovog predmeta studenti će se upoznati i s pismom srednjovjekovne Bosne – bosančicom, što je temelj za izučavanje svih pisanih spomenika nastalih u srednjovjekovnoj Bosni.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Rengjero, L., <i>Corpus der mittelalterlichen Münzen von Kroatien, Slavonien, Dalmatien und Bosnien</i>, Graz, 1959.2. Rengjeo, L., „Novci bosanskih banova i kraljeva“, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, LV, Sarajevo, 1943. (1944), p. 237–292.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Metodologija arheoloških iskopavanja, FIL ARH 433
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII, 3 sata predavanja, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da teorijski i praktično osposobi studenta arheologije za njegovu buduću djelatnost. Ovaj predmet priprema studenta za terenska istraživanja, obavezan vid nastave, koja se sukcesivno izvodi svake studijske godine. Dalje, cilj je da student slušajući ovaj predmet bude pripremljen da se može snaći na terenu iz sve tri epohe, da bi podjednako bio upućen u karakter i sadržaj lokaliteta s kojima će se susretati u svom profesionalnom radu.
Sadržaj predmeta: Predmet uvodi studenta u temeljno teorijsko znanje kako se vrše pripreme za iskopavanje, kako se izlazi i radi na terenu i koji su obavezni standardi u toj djelatnosti. Posebna pažnja se posvećuje uputama o karakteru nalazišta, o tehnici koja se primjenjuje u iskopavanjima, upoznavanju s načelima arheološke stratigrafije, vođenju terenske dokumentacije i njenoj komplementarnosti, značaju i upotrebi. Predviđeno je da tokom svake godine studija student obavezno provede određen broj dana na terenu kako bi praktično primijenio prethodno stečeno teorijsko znanje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.8. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Metodologija naučnih istraživanja, FIL ARH 434
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII, 3 sata predavanja, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student upozna sa osnovnim principima naučno-istraživačkog rada u arheologiji kao specifičnoj naučnoj grani. Student se obučava da pravilno, odnosno metodološki, dođe do materijala na terenu, i da ga potom metodološki obradi i predstavi javnosti.
Sadržaj predmeta: Studenti se uče kako se primjenjuje metodologija naučnog rada u arheologiji, koji su principi ove nauke, značaj i uloga drugih nauka u arheološkim istraživanjima, te kako se vrši primjena komparativne metode u proučavanju iskopanog materijala. Osim toga, vrši se osposobljavanje studenata za pravilno diferenciranje bitnog od nebitnog u obradi materijala, njegovo rangiranje, neophodnost suradnje s ostalim naučnim disciplinama itd. Posebna pažnja se posvećuje uputama o kontinuitetu kultura, periodizaciji, kronologiji i etnogenezi.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bietti Sestieri, A. M., <i>Protostoria, Teoria e pratica</i>, Roma, 1996.2. Daniel, G., <i>A Hundred and Fifty Years of Archaeology</i>, London, 1978.3. Hodder, I., <i>Reading the Past: Current Approaches to Interpretation in Archaeology</i>, Cambridge, 1986.4. Klejn, L. S., „Panorama teoretske arheologije”, u: <i>Arheo</i>, 1, 2, Ljubljana, 1981.5. Trigger, G. B., <i>A History of Archaeological Thought</i>, Cambridge, 1989.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Stručni rad iz prethistorijske arheologije Bosne i Hercegovine, FIL ARH 511
Semestar, broj sati i broj bodova: IX, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student kroz jednu određenu temu, u vidu stručnog seminara iz prethistorijske arheologije, osposobi da metodološki zna prikupiti građu, izučavati je i pismeno obraditi i, na koncu, javno je izložiti pred auditorijem.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet predviđa obavezu svakog studenta da tokom IX semestra diplomskog studija uzme, izradi, preda i javno odbrani jednu temu iz sadržaja prethistorijske arheologije Bosne i Hercegovine. Sadržaj tema treba se odnositi na neki od poznatijih prethistorijskih lokaliteta koji se nalaze na području Bosne i Hercegovine. Tokom rada student najtješnje surađuje s predmetnim nastavnikom.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: Literatura se odnosi na temu iz prahistorijske arheologije koju će student obrađivati.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Stručni rad iz antičke arheologije Bosne i Hercegovine, FIL ARH 512
Semestar, broj sati i broj bodova: IX, 2 sata predavanja, 1 sat seminarara, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student kroz jednu određenu temu, u vidu stručnog seminarara iz antičke arheologije Bosne i Hercegovine, osposobi da metodološki zna prikupiti građu, izučavati je i pismeno obraditi i, na koncu, javno je izložiti pred auditorijem.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet predviđa obavezu svakog studenta da tokom IX semestra diplomskog studija uzme, izradi, preda i javno odbrani jednu temu iz sadržaja antičke arheologije Bosne i Hercegovine. Sadržaj tema se mora odnositi na najznačajnije antičke lokalitete koji se nalaze na području Bosne i Hercegovine. Tokom ovog rada student najtješnje surađuje s predmetnim nastavnikom.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: Literatura se odnosi na temu iz antičke arheologije koju će student obrađivati.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Stručni rad iz srednjovjekovne arheologije Bosne i Hercegovine, FIL ARH 513
Semestar, broj sati i broj bodova: IX, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 6 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student kroz jednu određenu temu, u vidu stručnog seminara iz srednjovjekovne arheologije, osposobi da zna metodološki prikupiti građu, izučavati je i pismeno obraditi i, na koncu, javno je izložiti pred auditorijem.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet predviđa obavezu svakog studenta da tokom IX semestra diplomskog studija uzme, izradi, preda i javno odbrani jednu temu iz sadržaja srednjovjekovne arheologije Bosne i Hercegovine. Sadržaj tema se mora odnositi na neki od poznatijih lokaliteta koji se nalaze na području Bosne i Hercegovine. Tokom ovog rada student najtješnje surađuje s predmetnim nastavnikom.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: Literatura se odnosi na temu iz srednjovjekovne arheologije koju će student obrađivati.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Stručni rad iz prehistorijske, antičke i srednjovjekovne arheologije susjednih zemalja, FIL ARH 521
Semestar, broj sati i broj bodova: IX, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student kroz jednu određenu temu, u vidu stručnog seminara iz arheologije susjednih zemalja, osposobi da zna metodološki prikupiti građu, izučavati je i pismeno obraditi i, na koncu, javno je izložiti pred auditorijem.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet predviđa obavezu svakog studenta da tokom IX semestra diplomskog studija uzme, izradi, preda i javno odbrani jednu temu iz sadržaja arheologije koja obuhvata sve tri navedene epohe susjednih zemalja. Sadržaj se treba odnositi na neki od poznatijih lokaliteta koji se nalazi na prostoru zapadnog Balkana ili na neki kulturni proces koji se odvija u zadatim epohama na ovom prostoru. Tokom ovog rada student najtješnje surađuje s predmetnim nastavnikom.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: Literatura se odnosi na temu iz arheologije susjednih zemalja koju će student obrađivati.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Praktična obuka u muzejskoj instituciji, FIL ARH 531
Semestar, broj sati i broj bodova: IX, 2 sata predavanja, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student kroz praktičan rad upozna s radom u muzejskoj instituciji kako bi bio osposobljen za rad u njoj.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet predviđa obavezu svakog studenta da tokom IX semestra diplomskog studija određeni period provede na praktičnom radu u jednoj od muzejskih institucija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: Literatura se odnosi na temu koju će student obrađivati.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Završni diplomski rad, FIL ARH 599
Semestar, broj sati i broj bodova: X, 20 sati seminara, 30 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: seminar
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da izborom teme i radom na diplomskom radu student pokaže stečeno znanje pismenom i usmenom obradom jednog od složenih problema iz materije koju je slušao i polagao u toku petogodišnjeg studija na Katedri za arheologiju.
Sadržaj predmeta: Student diplomskog studija opredjeljuje se za temu diplomskog rada u IX semestru. Rad se uzima iz glavnih studijskih predmeta. Tokom X semestra student intenzivno radi na odabranoj temi uz najtješnju suradnju s predmetnim nastavnikom kod kojeg je uzme. Nastavnik prati rad studenta i kada da svoju suglasnost da ga student može predati, kandidat pristupa njegovoj odbrani pred auditorijem.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: Literatura se odnosi na temu iz koje će student uzeti diplomski rad.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Uvod u arheologiju 1, FIL ARH 131
Semestar, broj sati i broj bodova: I, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da studenta upozna s glavnim procesima kulturnohistorijskog razvoja i razvoja ljudskog društva od prethistorije do srednjega vijeka, te da student pravilno shvati pojam arheologije kao nauke, čime se ona bavi, kojim metodama, kako se dolazi do arheološke građe, da upozna vrste arheoloških nalazišta, kako se građa obrađuje, čuva, prezentira i interpretira.
Sadržaj predmeta: Predmet daje pregled općih saznanja o arheologiji kao naučnoj disciplini, o podjeli arheologije po kronološkom kriteriju (prethistorijska, antička, srednjovjekovna, ranokršćanska, islamska), o periodizaciji i različitim kronološkim sustavima u svijetu arheologije, zatim o metodama arheoloških istraživanja, vrstama arheološke građe, načinu obrade, zaštite i čuvanja arheoloških nalaza i, konačno, metodologiji interpretacije i prezentacije arheoloških nalazišta i nalaza. Predmet također daje pregled pomoćnih naučnih disciplina (paleontologije, geologije, paleoklimatologije, paleoetnologije, antropologije i sl.) te prirodnonaučnih metoda koje se koriste za potpunije (preciznije) datiranje arheološke građe.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976.3. Grin, K., <i>Uvod u arheologiju</i>, Beograd, 2003.4. Harris, E. C., <i>Principles of Archaeological Stratigraphy</i>, London, 1989.5. Mumford, L., <i>Grad u historiji</i>, Zagreb, 1988.6. Radcliffe Brown, A. R., <i>Struktura i funkcija u primitivnom društvu</i>, Beograd. 19757. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology: theory, methods and practice</i>, London, 1991.8. Suić, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb, 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Paleolit i mezolit, FIL ARH 101
Semestar, broj sati i broj bodova: I, 3 sata predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Predmet upoznaje studenta s teorijama o nastanku čovjeka i njegovom razvoju, upoznaje ga s geološko-klimatološkim prilikama koje su, uz biljni i životijski svijet, diktirale razvoj života pračovjeka. Na osnovi općih spoznaja o vremenu trajanja pojedinih pleistocenskih razdoblja, tipološko-tehnoloških karakteristika alata i društveno-kulturnih karakteristika, student se podrobnije upoznaje s paleolitskim i mezolitskim kulturama koje su postojale i razvijale se na prostoru Bosne i Hercegovine i susjednih zemalja.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s osnovama geološke prošlosti zemlje s osvrtom na geološke i hidroklimatske osobitosti kvartara. Predmet prezentira određene cjeline: glacijacije, interglacijacije i kronostratigrafska raspodjela pleistocena; evolucija čovjeka, fosilni ostaci, teorija o njegovom razvoju i vrstama hominida; vrste mineralnih sirovina te tehnologija obrade kamenog i koštanog alata, vrste i tehnologija retuša; tipološko-tehnološke značajke kamenog i koštanog alata, njihova standardna klasifikacija i strukovni nazivi; paleolitske kulture Evrope, karakteristike alata, važnija nalazišta i ostali popratni materijal; pojava zagrobnoga kulta i pojava umjetničkog stvaralaštva. Osim toga, student se upoznaje sa osnovnim obilježjima epohe mezolita, kao što je pojava mikrolitskog oruđa, mikrolitske kulture i njihova obilježja. Također, studentu se ukazuje na načine određivanja starosti sedimenata i artefakata u paleolitiku i mezolitiku uz pomoć tipološke analize, stratigrafije, geoloških slojeva, uzoraka promjene klime, intenziteta osunčavanja površine Zemlje, proučavanja sedimenata na dnu oceana, laboratorijske analize raspada urana itd.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Augusta, J., Burić, Z. <i>Prehistorijski čovek</i>, Beograd, 1966.2. Basler, Đ., „Paleolitske kulture u jadranskoj regiji Jugoslavije”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu</i>, XXXVIII, Sarajevo, 1983.3. Batović, Š., „Prvi paleolitski nalazi u sjevernoj Dalmaciji”, u: <i>Diadora</i>, 3, Zadar, 1973.4. Batović, Š., „Islam grčki, nalazi od paleolitika do ranog brončanog doba”, u: <i>Poročilo</i>, 15, Ljubljana, 1987.5. Benac, A., <i>Studije o kamenom i bakrenom dobu u sjeverozapadnom Balkanu</i>, Sarajevo, 1964.6. Brodar, S., „Paleolitik”, u: <i>Enciklopedija Jugoslavije</i>, sv. 6.7. Brodar, S. <i>Potočka zjalka</i>, izd. SANU, Ljubljana, 1983.8. Dimitrijević, S., Težak Gregal, T., Majnarić-Pandžić, N., <i>Prapovijest</i>, Zagreb, 1998.9. Hawkes, J., <i>Preistorija</i>, Historija čovječanstva, Zagreb, 1966.10. Leroi, A., Gourhan, <i>Religije prehistorije</i>, Zagreb, 1968.11. Malez, M., „Paleolitik na području istočne obale Jadrana”, u: <i>Adriatica praehis. et antiqua</i>, Zagreb, 1970.12. Malez, M., „Osnovne crte paleolitika i mezolitika u Hrvatskoj”, <i>Rad JAZU</i>, Zagreb, 1979.13. Malez, M., „Pregled paleolitičkih i mezolitičkih kultura na području Istre”, u: <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva (HAD-a)</i>, br. 11, Pula, 1987.14. Natzmer, G. V., <i>Prehistorijske kulture</i>, Zagreb, 1966.15. Powell, T. G. E., <i>Umetnost praistorije</i>, Beograd, 1970.16. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga I, paleolit i mezolit, Sarajevo, 1979.17. Radović, J., <i>Dragutin Gorjanović – Kramberger i krapinski pračovjek</i>, Zagreb, 1988.18. Srejić, D., <i>Lepenski vir</i>, Beograd, 1969.19. Torbrugge, W., <i>Pradavna Europa</i>, Rijeka. 1969

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 1, FIL ARH 132
Semestar, broj sati i broj bodova: I, 2 sata vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja na prahistorijskim nalazištima iz paleolita, mezolita i neolita.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu prehistorijskog (doba paleolita, mezolita i neolit) sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.8. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.9. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Uvod u arheologiju 2, FIL ARH 133
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 1 sat predavanja, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da studenta upozna s glavnim procesima kulturnohistorijskog razvoja i razvoja ljudskog društva od prethistorije do srednjeg vijeka, da student pravilno shvati pojam arheologije kao nauke, čime se bavi, kojim metodama, kako se dolazi do arheološke građe, da upozna vrste arheoloških nalazišta, kako se građa obrađuje, čuva, prezentira i interpretira.
Sadržaj predmeta: Predmet daje pregled općih saznanja o arheologiji kao naučnoj disciplini, o podjeli arheologije po kronološkom kriteriju (prethistorijska, antička, srednjovjekovna, ranokršćanska, islamska), o periodizaciji i različitim kronološkim sustavima u svijetu arheologije, zatim o metodama arheoloških istraživanja, vrstama arheološke građe, načinu obrade, zaštite i čuvanja arheoloških nalaza i, konačno, o metodologiji interpretacije i prezentacije arheoloških nalazišta i nalaza. Predmet također daje pregled pomoćnih naučnih disciplina (paleontologije, geologije, paleoklimatologije, paleoetnologije, antropologije i sl.) te prirodnonaučnih metoda koje se koriste za potpunije (preciznije) datiranje arheološke građe.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976.2. Grin, K., <i>Uvod u arheologiju</i>, Beograd, 2003.3. Harris, E. C., <i>Principles of Archaeological Stratigraphy</i>, London, 1989.4. Mumford, L., <i>Grad u historiji</i>, Zagreb, 1988.5. Suić, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb, 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Neolit i eneolit, FIL ARH 104
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 1 sat predavanja, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta stjecanje općih znanja o ovom prehistorijskom razdoblju tokom kojeg je došlo do revolucionarnih promjena u načinu privređivanja, a to su obrada zemlje i uzgoj stoke kao glavne pojave. Ovo je imalo dalekosežne posljedice u životu čovjeka. Nije ništa manje značajno ni otkriće metala, koje je izvršilo daljnju revoluciju u načinu života ljudi, u njihovim odnosima i novim društvenim, političkim i duhovnim promjenama koje su ljudsko društvo uvele u historijsku epohu.
Sadržaj predmeta: Predmet donosi opći pregled neolita i eneolita kao posebnog razdoblja prehistorije, s obzirom na posebnosti u njihovom sadržaju i arheološkoj građi prema drugim prehistorijskim razdobljima. To se izlaže kroz više tematskih cjelina: pojam i sadržaj neolita i eneolita, proces neolitizacije, s periodizacijom, kronologijom i teritorijalno-kulturnom podjelom; pregled neolitskih i eneolitskih kultura Bliskog istoka, egejskog područja i Evrope, s posebnim osvrtom na kulture iz podunavsko-panonske regije; otkriće metala, gdje se i kako se to odvijalo, sa svim posljedicama koje su prozišle iz tog događaja.
Preduvjeti za opis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Batović, Š., <i>Stariji neolit u Dalmaciji</i>, Zadar, 1966.2. Benac, A., „Završna istraživanja u pećini Hrustovači”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s. III, Sarajevo, 1948.3. Benac, A., <i>Neolitsko naselje u Lisičićima kod Konjica</i>, Sarajevo, 1958.4. Benac, A., <i>Studije o kamenom i bakarnom dobu u sjeverozapadnom Balkanu</i>, Sarajevo, 1964.5. Benac, A., „Obre I – neolitsko naselje starčevačko-impreso i kakanjske kulture na Raskršću”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n. s. XXVII-XXVIII, Sarajevo, 1973.6. Benac, A., „Obre II – neolitsko naselje butmirske kulture na Gornjem polju”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s. XXVI, Sarajevo, 1971.7. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i> (poglavlja o neolitiku i eneolitiku), Sarajevo, 1976.8. Čović, B., „Velika gradina u Varvari”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s. XXXII, Sarajevo, 1978.9. Dimitrijević, S., Majnarić-Pandžić, N., Težak-Gregl, T., <i>Prapovijest</i>, Zagreb, 1998.10. Durman, A., „Metalurgija vučedolskog kulturnog kompleksa”, u: <i>Opuscula archaeologica</i> 8, Zagreb, 1983.11. Garašanin, M., <i>Praistorija Srbije</i>, I, II, Beograd, 197312. Jovanović, B., <i>Metalurgija eneolitskog perioda Jugoslavije</i>, Beograd, 1971.13. Korošec, J., <i>Neolitska naseobina u Danilu Bitinju</i>, Zagreb, 1958.14. Marijanović, B., „Ravlića pećina (Peć i Mlini)”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s. XXXV-XXXVI (1980/81).15. Marijanović, B., „Neka pitanja eneolitika istočnog Jadrana”, u: <i>Diadora</i>, 14, Zadar, 1992.16. Marijanović, B., <i>Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini</i>, Mostar, 2003.17. Marković, Č., <i>Neolit Crne Gore</i>, Beograd, 1985.18. Müller-Karpe, H., <i>Handbuch der Vorgeschichte</i>, Band II, III, München, 1974.19. Novak, G., <i>Grpčeva spilja</i>, Zagreb, 1955.20. Perles, C., <i>The Early Neolithic in Greece</i>, Cambridge, 2001.21. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga II, Sarajevo, 1979.22. Srejšević, D., <i>Lepenski vir</i>, Beograd, 1969.23. Tasić, N., <i>Badenski i vučedolski kulturni kompleks u Jugoslaviji</i>, Beograd, 1967.24. <i>The Cambridge Ancient History</i>, I/1, Prolegomena and Prehistory, Cambridge, 1998. (Anatolia before c. 4000 B.C.; str. 304–326)25. Theocharis, D., <i>Neolithic Greece</i>, National Bank of Greece, 1973.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Brončano doba, FIL ARH 105
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 1 sat predavanja, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta sa stvaranjem brončanodobnih kultura Evrope, posebno onih u alpsko-panonskom području, zatim u jadranskoj, odnosno sredozemnoj zoni, s naglaskom na problematiku bosanskohercegovačkog prostora tokom II milenija.
Sadržaj predmeta: Otkriće bronce i njen značaj u daljnjem razvoju materijalne kulture čovjeka. Brončanodobne kulture i njihova žarišta. Odnos Istoka i Evrope u razdoblju bronce. Odnos brončanodobnih regija u Evropi: Italija, Balkanski poluotok, Balkan, Podunavlje itd. Oblikovanje etničkih skupina (Grci, Italici, Iliri), društvena stratifikacija – stalež ratnika, njihova oprema – naoružanje (konj, kola), rat, posljedice indoevropske seobe, kulturne i etničke promjene: integracije, homogenizacije, osebujni oblici razmjene robe i ideja između Sredozemlja/Egeja i Podunavlja, uloga istočnog Sredozemlja u oblikovanju evropskog brončanog doba (Mikena i dr.).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benac, A., <i>Praistorijski tumuli na Kupreškom polju</i>, Sarajevo, 1986.2. Benac, A., „Prediliri, Protoiliri, Prailiri”, u: <i>Balkanica VIII</i>, Beograd, 1977.3. Coles, J. M., Harding, A. F., <i>The Bronze Age in Europa</i>, London, 1979.4. Čović, B., „Posuška kultura”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s. XLIV (1989).5. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976.6. Govedarica, B., <i>Rano bronzano doba na području istočnog Jadrana</i>, Djela ANUBiH LVIII, CBI, Sarajevo, 1989.7. Harding, A. F., „Europe and Mediterranean in the Bronze Age: cores and peripheries”, u: <i>Trade and Exchange in Prehistoric Europe ...</i>8. Harding, A. F., <i>The Mycenaens and Europe</i>, London, 1984.9. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga IV, brončano doba, Sarajevo.10. Peroni R., „Protostoria dell Italia continentale. La penisola italiana nell eta dell bronzo e del ferro”, u: <i>PCIA</i>, 9, 1989.11. Tasić, N., <i>Jugoslovensko Podunavlje od indoevropske seobe do prodora Skita</i>, Novi Sad – Beograd, 1983.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Željezno doba, FIL ARH 106
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 1 sat predavanja, 2 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Definiranje kulturnih promjena izazvanih otkrićem željeza. Upoznati studente s najvažnijim željeznodobnim kulturama Evrope, posebno na balkanskom području. Veze s grčkim svijetom i posljedice tih veza.
Sadržaj predmeta: Otkriće željeza i njegove posljedice. Prve metalurgije u Evropi. Grčka – most između Male Azije i Evrope. Željezno doba u Grčkoj i Italiji. Starije željezno doba – halštat. Halštatske kulture u Evropi. Umjetnost i duhovna kultura starijeg željeznog doba. Etnička slika Evrope u halštatsko doba. Mlađe željezno doba – laten. Opća obilježja latenskog doba. Izrada nakita, naselja i nekropole, duhovna kultura u latensko doba, etnička slika Evrope u latensko doba. Seoba Kelta i njene posljedice. Grčka kolonizacija i njene posljedice.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benac, A., Čović, B., <i>Glasinac</i>, I, II, Sarajevo 1956, 1957.2. A. Benac, <i>Utvrđena ilirska naselja</i>, pos. izd. ANUBiH, knj. XXIV (6) (međunarodni kolokvij), Mostar, 1974.3. Clark, G., <i>World prehistory</i>, Cambridge, 1977.4. Čović, B., „Pogrebni običaji praistorijskih stanovnika glasinackog područja”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XVIII (1963).5. Marijan, B., „Željezno doba na južnojadranskom području”, u: <i>Vjesnik za arheologiju dalmatinsku</i>, 93, Split, 2001.6. Palavestra, A., <i>Kneževski grobovi starijeg gvozdenog doba na centralnom Balkanu</i>, Srpska akademija nauka i umetnosti, Balkanološki institut, pos. izd., knj. 19, Beograd, 1984.7. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga V, željezno doba, 1987.8. Vasić, R., <i>Kulturne grupe starijeg gvozdenog doba u Jugoslaviji</i>, Beograd, 1973.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 2, FIL ARH 134
Semestar, broj sati i broj bodova: II, 2 sata vježbi, 1 ECTS bod
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja iz brončanog i željeznog doba.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim profesorima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu prehistorijskog (brončano i željezno doba) sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.8. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.9. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Kameno doba jugoistočne Evrope, FIL ARH 221
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta upoznati studenta s najvažnijim kamenodobnim lokalitetima na prostoru jugoistočne Evrope, odnosno u zemljama Balkanskog poluotoka, kako bi se pravilno shvatio proces života na bosanskohercegovačkom prostoru u razdoblju paleolita i mezolita.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji od predavanja koja obuhvaćaju lokalitete kamenog doba (paleolita i mezolita) na području jugoistočne Evrope. Uglavnom se radi o susjednim zemljama Bosne i Hercegovine, odnosno o zemljama Balkanskog poluotoka. Riječ je o lokalitetima koji su u različitoj mjeri utjecali na razvoj kamenodobnih lokaliteta na bosanskohercegovačkom prostoru i kao takve potrebno je da ih student bolje upozna.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barić, Lj., <i>Dragutin Gorjanović-Kramberger i otkriće krapinskog pračovjeka. Krapinski pračovjek i evolucija hominida</i>, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1978.2. Gavela, B., „Risoča kod Aranđelovca”, u: <i>Starinar</i>, XI, Beograd, 1960.3. Grbič, M., „Preistorijsko doba Vojvodine”, u: <i>Vojvodina</i>, I, Novi Sad, 1939.4. Malez, M., „Nalazišta fosilnih hominida u Hrvatskoj”, u: <i>Geološki vjesnik</i>, 18/2, Zagreb, 1964.5. Malez, M., „Paleolitska nalazišta Hrvatske”, u: <i>Arheološki vestnik</i>, XVIII, Ljubljana, 1967.6. Malez, M., „Paleolitik na području istočne obale Jadrana”, u: <i>Adriatica praehistorica et antiqua</i>, Zagreb, 1970.7. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, I, II, Sarajevo, 1979. (tu je navedena sva potrebna literatura)

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Metalno doba jugoistočne Evrope, FIL ARH 222
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente s najvažnijim metalodobnim kulturama okolnih zemalja koje su s onima koje su se razvijale na prostoru današnje Bosne i Hercegovine činile jedinstveno kulturno područje.
Sadržaj predmeta: Metalnom dobu jugoistočne Evrope pripada i bosanskohercegovački prostor, pa kao takav ne može se izdvojeno proučavati. Bosna i Hercegovina kao tranzitno područje ovog dijela Evrope, a onda kao rudno bogata zemlja, igrala je značajnu ulogu u razvoju metalnodobnih kultura Balkanskog prostora. S obzirom na pravce utjecaja koji su dolazili na bosanskohercegovački prostor, poseban značaj imaju kulture s područja Podunavlja, s jedne strane, i Mediterana, s druge strane.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Durman, A., „Metalurgija vučedolskog kulturnog kompleksa”, u: <i>Opuscula archaeologica</i>, 8, Zagreb, 1983.2. Jovanović, B., <i>Metalurgija eneolitskog perioda Jugoslavije</i>, Beograd, 1971.3. Marijanović, B., <i>Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini</i>, Mostar, 2003.4. Palavestra, A., <i>Kneževski grobovi starijeg gvozdenog doba na centralnom Balkanu</i>, Srpska akademija nauka i umetnosti, Balkanološki institut, pos. izd., knj. 19, Beograd, 1984.5. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjige III, IV, V, Sarajevo, 1979. (tu je navedena sva potrebna literatura)6. Vasić, R., <i>Kulturne grupe starijeg gvozdenog doba u Jugoslaviji</i>, Beograd, 1973.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheologija Grčke i Rima 1, FIL ARH 202
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 3 sata predavanja, 1 sat seminara, 5 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente s kolijevkom evropske civilizacije i njenim utjecajem na historiziranje Evrope, čemu je posebno doprinijela grčka kolonizacija mediteranskih obala, a potom i rimsko osvajanje evropskih zemalja.
Sadržaj predmeta: Arheologija antičke Grčke upoznaje studenta s prvim evropskim historijskim civilizacijama, ubrajajući i one na Kreti i Miken. Predmet obuhvaća razvoj graditeljstva, umjetnosti i misli, te utjecaj istočnjačkih civilizacija na razvoj grčke kulture. Predmet se osvrće i na rimsku arheologiju, njene korijene (grčke i etrurske) i utjecaj na evropske zemlje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Archaic Period</i>, London, 1995.2. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Classical Period</i>, London, 1985.3. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Late Classical Period</i>, London, 1995.4. Boardmann, J., <i>Early Greek Vase Painting (11th-6th centuries BC)</i>, London, 1998.5. Chamoux, F., <i>Grčka civilizacija</i>, Beograd, 1967.6. Conolly, P., <i>Rimska vojska</i>, Ljubljana – Zagreb, 1990.7. Durando, F., <i>Drevna Grčka, zora zapada</i>, Zagreb, 1999.8. Fuchs, W. <i>Die Skulptur der Griechen</i>, Munchen, 1983.9. Gavela, B., <i>Umetnost antičke Grčke</i>, Beograd, 1971.10. Grevs, R., <i>Grčki mitovi</i>, Beograd, 1969.11. Grimal, P., <i>Rimska civilizacija</i>, Beograd, 1968.12. Hafner, G., <i>Atena i Rim</i>, Rijeka, 1970.13. Lawrence, A. W. <i>Greek Architecture</i>, 1996.14. Liberati, A. M., Bourbon, F., <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i>, Zagreb, 2000.15. Musić, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, Zagreb, 1936.16. Pauzanija, <i>Vodič po Heladi</i>, prijevod U. Pasini, Split, 1989.17. Richter, G., <i>A Handbook of Greek Art. A Survey of the Visual Arts of Ancient Greece</i>, London, 1987.18. Smith, R., <i>Hellenistic Sculpture</i>, London, 1995.19. Šefold, K., <i>Klasična umetnost</i>, Novi Sad, 1973.20. Webster, T. B. L. <i>Helenizam</i>, Novi Sad, 1970.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 3, FIL ARH 231
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2 sata vježbi, 2 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studenta u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ga s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja iz protohistorijskog doba.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu protohistorijskog sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.8. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.9. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Kameno doba Bosne i Hercegovine, FIL ARH 211
Semestar, broj sati i broj bodova: IV, 2 sata predavanja, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Predočiti studentu opća obilježja kamenodobnih kultura na bosanskohercegovačkom prostoru, njihov razvoj i rasprostranjenost, te upoznati ga s pojavom paleolitske umjetnosti na bosanskohercegovačkom prostoru.
Sadržaj predmeta: Student se upoznaje sa etapama naseljavanja čovjeka na prostor današnje Bosne i Hercegovine. Paleolitska nalazišta, zona naseljavanja, lokaliteti mlađeg paleolita, paleolitska umjetnost u Bosni i Hercegovini, mezolit i prijelaz u mlađe kameno doba. Razvoj neolitskih kultura, njihov odnos prema ostalim neolitskim kulturama Balkana. Značaj bosanskohercegovačkog neolita u povezivanju jadranskog i podunavskih neolitskih kultura i odraz tih veza na razvoj neolitskih kultura na ovom prostoru.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Basler, Đ., „Paleolitska nalazišta u sjevernoj Bosni”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XVIII (1963).2. Basler, Đ., „Paleolitsko prebivalište Badanj kod Stoca”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XXIX (1974).3. Basler, Đ., „Paleolitske regije i kulture u Bosni i Hercegovini”, u: <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjiga I, Sarajevo, 1979.4. Benac, A., <i>Studije o kamenom i bakarnom dobu u sjeverozapadnom Balkanu</i>, Sarajevo, 1946.5. Benac, A., „Obre I – neolitsko naselje starčevačko-impreso i kakanjske kulture na Raskršću”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n. s., XXVII-XXVIII, Sarajevo, 1973.6. Benac, A., „Obre II – neolitsko naselje butmirske kulture na Gornjem polju”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XXVI, Sarajevo, 1971.7. Grupa autora: <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1986.8. Marijanović, B., „Ravlića pećina (Peć Mlini)”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XXXV-XXXVI (1981).

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Metalno doba Bosne i Hercegovine, FIL ARH 212
Semestar, broj sati i broj bodova: IV, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s procesima koji su se odrazili i na područje današnje Bosne i Hercegovine pronalaskom metala i smjenom stanovništva koja je na ove prostore dovela Ilire. Predmet detaljnije razrađuje problem Ilira – nosilaca metalnih kultura na širem balkanskom prostoru.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s događajima koji su uslijedili na prijelazu iz III u II milenij stare ere kada dolaskom novih populacija na Balkanski poluotok nestaje neolitskih stanovnika, što iz temelja mijenja sliku i ovog prostora. Te promjene intenziviraju sve oblike života. Novo stočarsko stanovništvo mijenja način privređivanja, podiže nove oblike naselja (gradine), uvodi nove oblike sahranjivanja, što je sve ostavilo vidnoga traga i na bosanskohercegovačkom prostoru. Predmet upoznaje studenta s najznačajnijim lokalitetima metalnog doba, prvenstveno s Glasincem, Ripačem, Donjom Dolinom i dr.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benac, A., „Neki etnički problemi prehistorijskih stanovnika Bosne i Hercegovine”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., VIII (1953).2. Benac, A., „O učešću Ilira u egejskoj seobi”. U: <i>Arheološki radovi i rasprave</i>, IV-V, JAZU, Zagreb, 1967.3. Benac, A., Čović, B., <i>Glasinac I</i> (1956), II (1957).4. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976.5. Čović, B., „Praistorijsko rudarstvo i metalurgija u Bosni i Hercegovini”. U: <i>Godišnjak</i>, XXII (2), Centar za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 1983.6. Marić, Z., „Donja Dolina”, U: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XIX (1964).7. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, knjige IV, V, Sarajevo, 1979.8. Radimski, V., „Prehistorička sojenica kod Ripača blizu Bišća”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, Sarajevo, V (1893).

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheologija Grčke i Rima 2, FIL ARH 203
Semestar, broj sati i broj bodova: IV, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Detaljnije upoznati studenta s tekovinama grčko-rimske kulture, koja svojim sadržajima predstavlja najveće domete starog svijeta. Prateći ovaj predmet, student će se osposobiti da kao budući stručnjak pravilno intepretira nalaze do kojih će doći u svojim istraživanjima, s obzirom na to da i bosanskohercegovački teritorij kulturološki pripada historiji grčko-rimske civilizacije.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s temeljima grčke i rimske civilizacije, odnosno s kulturno-umjetničkim i duhovnim stvaralaštvom tih naroda. Daje se pregled razvoja umjetnosti, graditeljstva, pisma, religije, vojske, upoznaje se kako se odvijao svakodnevni život Grka i Rimljana, kako je tekao razvoj njihovog književnog stvaralaštva i značaj utjecaja ovih naroda na evropske narode. U predmetu se također govori o historijatu arheoloških iskopavanja u grčkom i rimskom svijetu i o značaju otkrivenih nalaza za razvoj arheološke nauke u svijetu.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Archaic Period</i>, London, 1995. 2. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Classical Period</i>, London, 1985. 3. Boardmann, J., <i>Greek Sculpture. The Late Classical Period</i>, London, 1995. 4. Boardmann, J., <i>Early Greek Vase Painting (11th-6th centuries BC)</i>, London, 1998. 5. Chamoux, F., <i>Grčka civilizacija</i>, Beograd, 1967. 6. Conolly, P., <i>Rimska vojska</i>, Ljubljana – Zagreb, 1990. 7. Durando, F., <i>Drevna Grčka, zora zapada</i>, Zagreb, 1999. 8. Fuchs, W. <i>Die Skulptur der Griechen</i>, Munchen, 1983. 9. Gavela, B., <i>Umetnost antičke Grčke</i>, Beograd, 1971. 10. Grevs, R., <i>Grčki mitovi</i>, Beograd, 1969. 11. Grimal, P., <i>Rimska civilizacija</i>, Beograd, 1968. 12. Hafner, G., <i>Atena i Rim</i>, Rijeka, 1970. 13. Lawrence, A. W. <i>Greek Architecture</i>, 1996. 14. Liberati, A. M., Bourbon, F., <i>Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i>, Zagreb, 2000. 15. Musić, A., <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>, Zagreb, 1936. 16. Pauzanija, <i>Vodič po Heladi</i>, prijevod U. Pasini, Split, 1989. 17. Richter, G., <i>A Handbook of Greek Art. A Survey of the Visual Arts of Ancient Greece</i>, London, 1987. 18. Smith, R., <i>Hellenistic Sculpture</i>, London, 1995. 19. Šefold, K., <i>Klasična umetnost</i>, Novi Sad, 1973. 20. Webster, T. B. L. <i>Helenizam</i>, Novi Sad, 1970.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Kolonizacija i romanizacija Ilirika, FIL ARH 223
Semestar, broj sati i broj bodova: IV, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s historijatom kulturno-političkih odnosa između ilirskog svijeta i Rima. Posebna je pažnja posvećena rimsko-ilirskim ratovima, uspostavljanju rimske vlasti i uključivanju ilirskih zemalja u rimski svijet. Pojam romanizacije i njeno instaliranje na ilirskom prostoru. Prisustvo rimske vojske i njena uloga u romanizaciji. Iliri u rimskim jedinicama. Gradnja komunikacija, naselja i podizanje privrednih pogona. Odnos domorodačkog stanovništva i rimskih doseljenika. Topografija rimskih naselja, komunikacija i privrednih središta. Značaj Ilirika za rimsku državu.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s historijatom kulturno-političkih odnosa između ilirskog svijeta i Rima. Posebna je pažnja posvećena rimsko-ilirskim ratovima, uspostavljanju rimske vlasti i uključivanju ilirskih zemalja u rimski svijet. Pojam romanizacije i njeno instaliranje na ilirskom prostoru. Prisustvo rimske vojske i njena uloga u romanizaciji. Iliri u rimskim jedinicama. Gradnja komunikacija, naselja i podizanje privrednih pogona. Odnos domorodačkog stanovništva i rimskih doseljenika. Topografija rimskih naselja, komunikacija i privrednih središta. Značaj Ilirika za rimsku državu.
Preduvjeti za opis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bojanovski, I., „Bosna i Hercegovina u antičko doba”, <i>Djela ANUBiH</i>, 66, CBI, knj. 2, Sarajevo, 1974.2. Cabanes, P., <i>Iliri od Bardileja do Gencija</i>, Zagreb, 2002.3. Cambi, N., <i>Antika</i>, Zagreb, 2002.4. Čerškov, E., <i>Rimljani na Kosovu i Metohiji</i>, Beograd, 1969.5. Mlakar, Š., <i>Istra u antici</i>, Pula, 1966.6. Novak, G., „Topografija i etnografija rimske provincije Dalmacije”, u: <i>BASD</i>, 39, Suppl., 1918.7. Pašalić, E., „Period rimske vladavine do kraja III vijeka naše ere”, u: <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1984.8. Pašalić, E., <i>Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo, 1960.9. Rendić-Miočević, D., <i>Iliri i antički svijet</i>, Split, 1990.10. Suić, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb, 2003.11. Suić, M., „Limitacija agera rimskih kolonija na istočnoj jadranskoj obali”, u: <i>Zbornik Instituta za historijske nauke u Zadru</i>, 1.12. Suić, M., „Pravni položaj grčkih gradova u Manijskom zalivu za rimske vladavine”, u: <i>Diadora</i>, 1, Zadar, 1960.13. Wilkes, J. J., <i>Dalmatia</i>, London, 1969.14. Zaninović, M., <i>Od Helena do Hrvata</i>, Zagreb, 1996.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 4, FIL ARH 232
Semestar, broj sati i broj bodova: IV, 2 sata vježbi, 2 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studenta u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ga s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja iz antičkog perioda.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim profesorima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu antičkog sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.8. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.9. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Starokršćanska arheologija, FIL ARH 301
Semestar, broj sati i broj bodova: V, 2 sata predavanja, 2 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s nastankom i razvojem kršćanstva kao važnom kulturno-historijskom i socijalnom pojavom, koja je usmjerila tokove antičkog svijeta i koja je rezultirala profiliranjem te vjere u svjetsku vjeru.
Sadržaj predmeta: Predmet obrađuje historijat nastanka kršćanstva, njegovo širenje, odnos rimskih vlasti prema njegovim sljedbenicima, proganjanje i proglašenje slobodnom, odnosno zvaničnom vjerom. Raskol, prve arheološke potvrde te vjere. Razvoj kršćanstva u Iliriku s posebnim osvrtom na područje današnje Bosne i Hercegovine. Kršćanska arhitektura na tlu Bosne i Hercegovine – bazilike tzv. bosanskog tipa.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Basler, Đ., <i>Kršćanska arheologija</i>, Mostar, 1986.2. <i>Biblija</i> (Stari i Novi Zavjet).3. <i>Biblijski priručnik. Mala enciklopedija</i>, Zagreb, 1989.4. Grupa autora, <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1984.5. Jedin, H., <i>Velika povijest crkve</i>, sv. I, Zagreb, 1972.6. <i>Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva</i>, Zagreb, 1979.7. Truhelka, Ć., <i>Starokršćanska arheologija</i>, Zagreb, 1931.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Srednjovjekova arheologija, FIL ARH 302
Semestar, broj sati i broj bodova: V, 2 sata predavanja, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s osnovnim pojmovima iz materijalne kulture ranog srednjeg vijeka, s tipovima oružja, nakita, oruđa i graditeljstva. Također, cilj je studenta upoznati i sa arheološkom baštinom barbarskih naroda na prostorima Podunavlja, Italije i Balkanskog poluotoka. Posebna je pažnja posvećena prilikama u Bosni i Hercegovini u tom razdoblju.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s razdobljem koje je uslijedilo s krizom Rimskog carstva, što je konačno dovelo do njegovog nestanka. Posebna je pažnja posvećena sagledavanju problema etničkih struktura barbarskih plemena koja su preplavila Evropu i njihovom praćenju preko materijalne građe, posebno preko grobnih sadržaja. Najezda barbarskih plemena na prostor Ilirika. Dolazak Avara i Slavena na Balkan, njihova materijalna kultura i konačno profiliranje ranosrednjovjekovnih kulturnih i političkih zajednica.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Dimitrijević, D., Kovačević, J., Vinski, Z., <i>Seoba naroda – arheološki nalazi jugoslovenskog Podunavlja</i>, Zemun, 1962.2. Grupa autora, <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo, 1979.3. Kovačević, J., <i>Varvarska kolonizacija južnoslovenskih oblasti</i>, Novi Sad, 1960.4. Kovačević, J., <i>Avarski kaganat</i>, Beograd, 1977.5. Uglešić, A., <i>Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povijesne izvorne građe</i>, disertacija, Zadar, 1996.6. Vinski, Z., „Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400-800. godine“, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, 3. s, 5, Zagreb, 1971.7. Vinski, Z., „Epoha seobe naroda“, <i>Umetničko blago Jugoslavije, Rani srednji vek</i>, Beograd – Zagreb – Mostar, 1986.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Srednjovjekovna arheologija Bosne i Hercegovine, FIL ARH 311
Semestar, broj sati i broj bodova: V, 2 sata predavanja, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Predočiti studentu ukupno kulturno naslijeđe srednjovjekovne Bosne, vrijeme, okolnosti i način kako je ono stvarano i njegov odnos prema stvaralaštvu susjednih zemalja. U izučavanju materijalne kulture posebna je pažnja posvećena sadržaju nekropola i prijestolnog Bobovca.
Sadržaj predmeta: Predmet sadrži pregled historije srednjovjekovne Bosne i njen odraz na materijalnu kulturu koja ju je pratila. Posebna je pažnja posvećena upoznavanju specifičnosti koje obilježavaju ukupno materijalno i duhovno stvaralaštvo srednjovjekovne Bosne. U tome se ističu karakteristični oblici nadgrobnih spomenika (stećaka), pojava vlastitog pisma (bosančica), poseban, tzv. bosanski stil u umjetnosti izrade nakita, oruđa, posuđa itd. Student se upoznaje sa srednjovjekovnim graditeljskim naslijeđem, topografijom gradskih naselja, feudalnih i vladarskih dvorova... itd.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Anđelić, P., <i>Bobovac i Kraljeva Sutjeska</i>, Sarajevo, 1973.2. Babić, A., <i>Iz istorije srednjovjekovne Bosne</i>, Sarajevo, 1972.3. Babić, A., <i>Bosanski heretici</i>, Sarajevo, 1963.4. Ćorović, V., <i>Historija Bosne</i>, Beograd, 1940.5. Klaić, N., <i>Srednjovjekovna Bosna</i>, Zagreb, 1994.6. Kovačević, J., <i>Avarski kaganat</i>, Beograd, 1997.7. Kovačević-Kojić, D., <i>Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države</i>, Sarajevo, 1978.8. <i>Predslavenski etnički elementi na Balkanu u etnogenezi Južnih Slovena</i> (materijali naučnog skupa), posebno izdanje ANUBiH, XII, Sarajevo, 1969.9. <i>Prilozi za istoriju BiH, „Društvo i privreda srednjovjekovne bosanske države”</i>, ANUBiH, posebna izdanja, knj. LXXIX, Odjeljenje društvenih nauka, knj.17, Sarajevo, 1987.10. Vinski, Z., „Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400. do 800. godine”, <i>Vjesnik</i>, Arheološki muzej, V, Zagreb, 1971.11. Članci sa simpozija „Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura”, <i>Radovi</i>, III, Muzej grada Zenice, Zenica, 1973.12. Članci u <i>Glasniku Zemaljskog muzeja</i>, posebno u godištima: 1890, 1895, 1900, 1932, 1946–1990.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Umjetnost bosanskih stećaka, FIL ARH 312
Semestar, broj sati i broj bodova: V, 1 sat predavanja, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s ovom kategorijom spomenika srednjovjekovne Bosne kao najmonumentalnijim nadgrobnim kamenim spomenicima srednjovjekovne Evrope.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta sa osnovama srednjovjekovne baštine na tlu današnje Bosne i Hercegovine i s najznačajnijim spomenicima tog razdoblja – stećcima. Historijat njihovog izučavanja. Nastanak, razvoj i njihov značaj. Likovni i tekstualni sadržaj i njihove poruke. Pismo kojim su tekstovi pisani i njegovo poznavanje. Topografija nekropola i briga za njihovo očuvanje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benac, A., <i>Stećci</i>, Beograd, 1962.2. Benac, A., <i>Radimlja</i>, Sarajevo, 1950.3. Bešlagić, Š., <i>Stećci i njihova umjetnost</i>, Sarajevo, 1971.4. Bešlagić, Š., <i>Stećci. Kataloško-topografski pregled</i>, Sarajevo, 19715. Bešlagić, Š., „Neki najnoviji rezultati istraživanja stećaka”, u: <i>Radovi</i>, III, simpozij „Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura”, izdanja Muzeja grada Zenice, Zenica, 1973.6. Imamović, E., <i>Stećci – grobovi naših predaka</i>, u: <i>Korijeni Bosne i bosanstva</i>, Sarajevo, 1995.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Zaštita spomenika kulture, FIL ARH 331
Semestar, broj sati i broj bodova: V, 1 sat predavanja, 2 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s pojmom kulturnog naslijeđa, naučiti ga da razlikuje njegove osnovne vrste, da sazna osnovne uzroke koji ga ugrožavaju, te da se upozna sa zakonskim propisima koji štite kulturno naslijeđe i sa službama čiji je zadatak da vode računa o kulturnoj baštini.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta kako se valoriziraju, zaštićuju i čuvaju spomenici kulturne baštine. Upoznaje ga s tim šta su pokretna i nepokretna dobra, koji su uzroci njihovog propadanja, kakva se time pričinjava šteta i koje se mjere poduzimaju za njihovo očuvanje. Također se proučavaju najnovije stručne i naučne metode koje se koriste za njihovu zaštitu. Navode se primjeri uspješno izvedenih zaštita na nekim bosanskohercegovačkim lokalitetima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Antolović, J., <i>Ekonomsko vrednovanje graditeljske baštine</i>, Zagreb, 1998.2. Feilden, B. M., <i>Uvod u konzerviranje kulturnog naslijeđa</i>, Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1981.3. Marasović, T., <i>Zaštita graditeljskog naslijeđa, Povijesni pregled s izborom tekstova i dokumenata</i>, Društvo konzervatora Hrvatske, Zagreb, 1986.4. Maroević, I., <i>Sadašnjost baštine</i> (izabrana poglavlja), Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, Zagreb, 1986.5. Članci u periodici <i>Naše starine</i>, izdanje Zavoda za zaštitu spomenika kulture BiH, Sarajevo

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 5, FIL ARH 332
Semestar, broj sati i broj bodova: V, 2 sata vježbi, 2 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studenta u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ga na koji se način obavljaju arheološka iskopavanja iz kasnoantičkog doba.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu kasnoantičkog sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.8. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.9. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Islamska arheologija, FIL ARH 303
Semestar, broj sati i broj bodova: VI, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta sa osnovama islama kao svjetskom religijom, s njegovim nastankom, širenjem i utjecajem koji je izvršio na srednjovjekovnu evropsku kulturu. Također, cilj je i upoznati studenta s remek-djelima islamskoga graditeljstva i umjetničkog stvaralaštva.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studente s pregledom historije Arapa te s nastankom i širenjem islama. Potom ih upoznaje sa islamskim kulturnim naslijeđem. S obzirom na to da je ova vjera nastala na Bliskom istoku – području starih civilizacija – studentima se daje pregled historije tog prostora kako bi se pravilno razumjeli tokovi njenog ukupnog kulturnog stvaralaštva i njegovo konačno profiliranje u izrazito prepoznatljivu kulturnu pojavu. Predmet dalje upoznaje studente s najpoznatijim kulturnim i političkim središtima ranog islama. Na kraju, slijedi upoznavanje sa islamskom tradicijom i kulturnim naslijeđem koje je stvarano na tlu današnje Bosne i Hercegovine kroz razdoblje od preko pet stoljeća.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Du Ry, <i>Svijet islama</i>, Rijeka, 1969.2. Gonzales, V., <i>Shvaćanja islamske estetike vizualne kulture i historije</i>, Kult, Sarajevo, 2006.3. Grupa autora, <i>Svijet islama</i>, Beograd, 1979.4. Otto-Dorn, K., <i>Islamska umetnost</i>, Novi Sad, 1971.5. Redžić, H., <i>Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini</i>, Sarajevo, 1983.6. Rice, D. T., <i>Islamska umetnost</i>, Beograd, 1975.7. Seyyed, H., <i>Islamska umjetnost i duhovnost</i>, Sarajevo, 2005.8. Zukić, K., <i>Islamska arhitektura, slikarstvo i primijenjene umjetnosti</i>, I – II, Sarajevo, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Osnove etnologije, FIL ARH 333
Semestar, broj sati i broj bodova: VI, 1 sat predavanja, 2 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studenta s osnovnim konceptom etnološke nauke, te s tim kako koristiti rezultate do kojih dolazi etnologija i kako ih primijeniti u arheološkim istraživanjima.
Sadržaj predmeta: Etnologija studentima arheologije dopunjuje znanje koje se u arheološkoj nauci prvenstveno temelji na rezultatima proučavanja materijalne kulture, dok se etnologija, kao složena nauka o narodu, usredotočuje na tradicijski aspekt materijalnih i nematerijalnih oblika ljudske djelatnosti. Upoznavanjem socijalne ili kulturne antropologije studenti arheologije stječu cjelovitost stručnog obrazovanja. Studenti se upoznaju s etnografskom baštinom Bosne i Hercegovine i potrebom uske suradnje arheologa i etnologa na terenu.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Batović, Š., Oštrić, O., „Tragovi ilirske kulturne baštine u narodnoj kulturi našeg primorskog područja”, radovi sa skupa <i>Predslavenski etnički elementi na Balkanu u etnogenezi Južnih Slovena</i>, Sarajevo, ANUBiH, 1969, str. 245–277.2. Kalmeta, A., „O seljačkom lončarstvu u zapadnoj i srednjoj Bosni”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., istorija i etnologija, IX (1954).3. Palavestra, V., „Narodna predanja o starom stanovništvu u dinarskim krajevima. Prilog poznavanju naše tradicije”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n. s., etnologija, XX-XXI (1965/1966).4. Popović, C. Đ., „Lončarstvo u Bosni i Hercegovini”, I, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., istorija i etnologija, X (1955); II, XII (1957).5. Popović, C. Đ., „Stočarska kretanja u Bosni i Hercegovini”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., etnologija, XVIII (1963).6. Šprajc, I., <i>O razmerju med arheologijo in etnologijo</i>, Ljubljana: Knjižnica Glasnika SED, 1982.7. Vladić-Krstić, B., „Tekstilna ornamentika zapadne Bosne”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., etnologija, XVIII (1963).

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheološka antropologija, FIL ARH 334
Semestar, broj sati i broj bodova: VI, 1 sat predavanja, 2 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznati studente s najsuvremenijim metodama koje se koriste za rekonstrukciju osobina i načina života arheoloških populacija. Odgovarajuće analize studentima daju predstavu o populacijskoj strukturi, o mortalitetu, demografskim različitostima, o zdravstvenoj slici određene populacije itd. Ovako obučeni studenti bit će osposobljeni da se zna odrediti prema iskapanom skeletu ili njegovim dijelovima (spol, bolesti, status, uzrok smrti i sl.).
Sadržaj predmeta: Studentima arheologije potrebno je poznavanje osnova arheološke antropologije, kao dijela antropološke nauke, s obzirom na to da se u arheološkim istraživanjima često nailazi i na osteološke, odnosno ljudske ostatke. S tim u vezi potrebno je da studenti upoznaju osnove antropologije kako bi znali razlikovati ljudske od životinjskih kostiju. Studenti će također biti upoznati s metodama koje se koriste za razlikovanje postmortalnih i antemortalnih povreda i za razlikovanje arheoloških i suvremenih ljudskih ostataka.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Haviland, W., <i>Kulturna antropologija</i>, Naklada Slap, Zagreb, 2004.2. Moore, J., <i>Uvod u antropologiju</i>, Zagreb, 2002.3. Šlaus, M., <i>Sudska antropologija</i>, u: Zečević i suradnici, <i>Sudska medicina i deontologija</i>, Medicinska naklada, Zagreb, 2002.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Muzeologija, FIL ARH 335
Semestar, broj sati i broj bodova: VI, 1 sat predavanja, 2 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Muzeologija kao pomoćna nauka u studiju arheologije buduće arheologe treba upoznati s radom muzejskih institucija kako bi oni pravilno i korisno obavljali svoju profesionalnu dužnost. Naime, arheolog mora biti svjestan odgovornosti koju preuzima na sebe u radu sa arheološkim i drugim blagom koje mu je povjereno kao muzealcu, odnosno uposleniku određene muzejske institucije.
Sadržaj predmeta: To je predmet koji je sastavni i neizostavni dio obrazovanja arheologa. Studenti se prvo upoznaju s historijom muzeologije kao pomoćne nauke, zatim s teorijskom i praktičnom muzeologijom. Upoznaju se s definicijom i ciljevima ove nauke, sa osnovnim sadržajima rada muzeologa, odnosno s metodama rada muzejskih institucija. Studenti se upoznaju i s načinom na koji muzej stručno i pravno funkcionira, sa sadržajem njegovih pratećih službi, te kako se organiziraju izložbe i na koje načine se propagira kulturna baština koju čuvaju muzeji.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bauer, A., „Muzeologija”, u: <i>Muzeologija</i>, 6, Zagreb, 1967.2. Bazin, G., <i>The Museum Age</i>, Bruxelles, 1967.3. Benoist, L., <i>Musees et Museologie</i>, Paris, 1960.4. Koščević, Ž., „Muzej u prošlosti i sadašnjosti”, u: <i>Muzeologija</i>, 21 (1977).5. Maroević, I., „Interdisciplinarnost i stalni postavi u muzejima”, u: <i>Informatica Museologica</i>, 12 (1989).6. Maroević, I., <i>Uvod u muzeologiju</i>, Zagreb, 1993.7. Stransky, Z., „Temelji opće muzeologije”, u: <i>Muzeologija</i>, 8 (1970).8. Šola, T., „Prilog mogućoj definiciji muzeologije”, u: <i>Informatologia Yugoslavica</i>, 13 (1984).

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheološki praktikum 6, FIL ARH 336
Semestar, broj sati i broj bodova: VI, 2 sata vježbi, 2 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Uvesti studente u teoretsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih na koji se način obavljaju arheološka iskopavanja iz srednjeg vijeka.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dva dijela – teoretskog i praktičnog. U teoretskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim profesorima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu srednjovjekovnog sadržaja.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni usmeni (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001.8. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.9. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Etnogeneza Ilira, FIL ARH 421
Semestar, broj sati i broj bodova: VII, 2 sata predavanja, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Student treba dobiti jasnu predstavu o Ilirima kao dijelu indoevropskog naroda, o vremenu i okolnostima njihovog naseljavanja na Balkan, o plemenskom grupiranju, zajedničkim osnovama materijalne i duhovne kulture s ostalim evropskim narodima i o njihovom profiliranju u veliku zajednicu srodnih plemena.
Sadržaj predmeta: Predmet upoznaje studenta s teorijama koje raspravljaju o etnogenezi Ilira, o njihovom matičnom prostoru, koji je iz historijskih izvora poznat kao <i>Illyrii proprie dicti</i> , o širenju njihovog imena, o tzv. ilirskim kulturnim zonama, i s pojmom tzv. centralnog ilirskog prostora. Predmet dalje upoznaje studenta s tzv. panilirskom teorijom, konfrontira arheološke i pisane izvore o prostoru njihovog naseljavanja, govori o njihovoj ekspanziji, dodirima s Grcima, Italicima, te o Ilirima kao nosiocima kasnobrončanodobne i željeznodobne kulture na širem balkanskom prostoru.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Benac, A., „O učešću Ilira u egejskoj seobi”, u: <i>Arheološki radovi i rasprave</i>, IV-V, Zagreb, 1967. 2. Benac, A., „O identifikaciji ilirskog etnosa”, u: <i>Godišnjak</i>, Centar za balkanološka ispitivanja, 11/9, Sarajevo, 1973. 3. Benac, A., „Prediliri, Protoiliri, Prailiri – neki novi aspekti”, u: <i>Balkanica</i>, VIII, Beograd, 1977. 4. Benac, A., „O etničkim zajednicama starijeg željeznog doba u Jugoslaviji”, u: <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, V, Sarajevo, 1979. 5. Benac, A., „Iliri u Apuliji”, <i>Godišnjak</i>, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XXVI/24, Sarajevo, 1988. 6. Čače, S., „Prilozi proučavanju političkog uređenja naroda sjeverozapadnog Ilirika”, u: <i>Radovi</i>, Filozofski fakultet, 18, Zadar, 1979. 7. Čović, B., „O izvorima za istoriju Autarijata”, <i>Godišnjak</i>, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, V/3, Sarajevo, 1967. 8. Garašanin, D., „Razmišljanja o ilirskoj etničkoj interpretaciji nalaza iz gvozdenog doba”, <i>Godišnjak</i>, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XIII/11, Sarajevo, 1976. 9. Katičić, R., „Suvremena istraživanja o jeziku starosjedilaca ilirskih provincija”, u: <i>Posebna izdanja</i>, Centar za balkanološka ispitivanja, IV/1, Sarajevo, 1964. 10. Marić, Z., „Donja Dolina i problem etničke pripadnosti predrimskog stanovništva sjeverne Bosne”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, (A) XIX, Sarajevo, 1964. 11. Papazoglu, F., „O teritoriji ilirskog plemena Ardijejaca”, u: <i>Zbornik</i>, Filozofski fakultet, 7/1, Beograd, 1963. 12. Papazoglu, F., „Poreklo i razvoj ilirske države”, <i>Godišnjak</i>, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, V/3, Sarajevo, 1967. 13. Suić, M., „Illyrii proprie dicti”, <i>Godišnjak</i>, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XIII/15, Sarajevo, 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Iliri i grčko-rimski svijet, FIL ARH 424
Semestar, broj sati i broj bodova: VII, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je kolegija da se student svestrano upozna s događajima koji su se milenijima odvijali između grčko-rimskog svijeta i Ilira, što je rezultiralo prihvaćanjem grčkih utjecaja u mnogim aspektima života Ilira. U tome posebno mjesto i značaj imaju političke veze, što je rezultiralo političkim organiziranjem pojedinih ilirskih zajednica koje su stvorile prve države na ilirskom tlu. Na Ilire je još veće posljedice ostavilo njihovo pokorenje od strane Rima kako u političkom tako i kulturnom pogledu.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet sadrži materiju koja se odnosi na kulturno-historijske veze Ilira s Grcima, i to u periodu od epohe bronce do kraja antike. U tome prioriteto mjesto ima arheološka građa ali i grčki mitovi te djela grčkih pisaca. Najranije političke veze između ta dva naroda prate se preko kontakata ilirskih zajednica koje su naseljavale jug ilirske zemlje. Posebna je pažnja posvećena ulozi grčkih kolonija na istočnoj jadranskoj obali, s kojima su ilirske zajednice iz zaleđa održavale prisne trgovačke veze, putem kojih su se Iliri upoznavali s tekovinama helenske kulture. Iliri su rano stupili i u kulturne veze sa Italicima. U tome su poseban značaj imali Liburni, Japodi i Histri. Pokorenjem Ilira od strane Rima započinje novo razdoblje u historiji Ilira, tokom kojeg su oni bili u velikoj mjeri romanizirani.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Benac, A., „Iliri u Apuliji”, <i>Godišnjak</i>, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, XXVI/24, Sarajevo, 1988.2. Cabanes, P., <i>Iliri</i>, Zagreb, 2002.3. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976.4. Papazoglu, F., „Srednjobalkanska plemena u predrimsko doba”, <i>Djela</i>, knj. XXX, ANUBiH, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 1, Sarajevo, 1969.5. Papazoglu, F., „Les origines et la destinée de l' état illyrien: Illyrii proprie dicti”, u: <i>Historia</i>, 14 (1964)6. Odgovarajući članci u knjizi <i>Simpozijum o teritorijalnom i hronološkom razgraničenju Ilira u praistorijsko doba</i>, knj. 1, Centar za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 1964.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Arheologija antičke Bosne i Hercegovine, FIL ARH 411
Semestar, broj sati i broj bodova: VII, 2 sata predavanja, 1 sat seminara, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da student temeljno upozna antičke tekovine sa ovoga područja, koje po svom sadržaju i značaju u više slučajeva predstavljaju unikate (Mitrin spomenik iz Konjica, kompleks Mogorjela, rudarski grad Domavia kod Srebrenice, metalurški kompleks kod Bosanskog Novog itd). U izučavanju antičke prošlosti Bosne i Hercegovine poseban značaj ima izučavanje privrede i putnih komunikacija, kao i tekovina ilirske umjetnosti.
Sadržaj predmeta: Antičko razdoblje Bosne i Hercegovine izuzetno je dobro istraženo. Uz brojne članke i rasprave napisane su i brojne monografije pa se može reći da je to jedno od najbolje istraženih područja zemalja bivše Jugoslavije. Student će se preko ovog predmeta upoznati s bogatim arheološkim naslijeđem koje je otkriveno na ovom prostoru. To je proisteklo iz geostrateškog značaja zemlje, s jedne strane, i njenog rudnog bogatstva, s druge strane. Sve su to faktori koji su privukli pažnju grčkih, a potom i rimskih trgovaca. Ilirska plemena s bosanskohercegovačkog područja iz navedenih su razloga stekla nešto veći značaj u odnosu na ostala, o čemu svjedoče nalazi s terena (Glasinac, Sanski Most, Ošanići itd.). Nakon rimske okupacije teritorij Bosne i Hercegovine se ubrzano urbanizira, izgrađuje se cestovna mreža, privredni pogoni itd.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bojanovski, I., „Bosna i Hercegovina u rimsko doba”, <i>Djela ANUBiH</i>, knj. XV - XVI, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 6, Sarajevo, 1988.2. Bojanovski, I., „Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji”, <i>Djela</i>, XLVII, CBI, knj. 2, ANUBiH, Sarajevo, 1974.3. Imamović, E., <i>Antički kulturni i votivni spomenici u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo, 1977.4. Imamović, E., <i>Srebrenica i okolica u rimsko doba, Članci i građa</i>, 17, Tuzla, 2002.5. Pašalić, E., <i>Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo, 1960.6. Pašalić, E., <i>Sabrana djela</i>, Sarajevo 1975.7. Sergejevski, D., „Umjetnost Ilira”, u: <i>Godišnjak</i>, Centar za balkanološka ispitivanja, III (1965).8. Brojni članci u <i>Glasniku Zemaljskog muzeja</i>.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Kasnoantička arhitektura Bosne i Hercegovine, FIL ARH 412
Semestar, broj sati i broj bodova: VII, 2 sata predavanja, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student upozna sa osnovnim karakteristikama kasnoantičke arhitekture koja se razvijala na tlu Bosne i Hercegovine, u čemu posebno mjesto zauzimaju bazilike, kojih je do danas otkriveno preko pedeset.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet upoznaje studenta sa osnovama kasnoantičkoga graditeljstva na prostoru današnje Bosne i Hercegovine. U tome posebno mjesto zauzimaju kasnoantičke, odnosno ranokršćanske bazilike, ostaci tzv. dalmatskog limesa, mauzoleja i grobnica na svod, ostaci metalurških pogona u Japri, Srebrenici, oko Prijedora itd. Posebna pažnja se posvećuje kasnoantičkim bazilikama kao izrazitom specifikumu koji se veže za ovaj prostor.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Basler, Đ., <i>Arhitektura kasnoantičkog doba u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo, 1972.2. Basler, Đ., <i>Kršćanska arheologija</i>, Mostar, 1986.3. Paškvalin, V., „O grobnicama na svod”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XIV (1959).4. Sergejevski, D., <i>Dabravina</i>, Sarajevo, 1956.5. Truhelka, Č., <i>Starokršćanska arheologija</i>, Zagreb, 1931.6. Odgovarajući članci u godištima <i>Glasnika Zemaljskog muzeja</i>

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Osnove latinske epigrafije, FIL ARH 431
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta studenta osposobiti da pravilno čita, odnosno obrađuje, rimske (ili grčke) natpise, kojih i na bosanskohercegovačkom prostoru ima veliki broj. Usvajanjem osnovnih znanja iz ove oblasti student se osposobljava da pravilno restituira i čita latinske natpise različitoga karaktera, da vrši epigrafsku, paleografsku i onomastičku analizu te da zna pravilno datirati natpis.
Sadržaj predmeta: Antička je epigrafija pomoćna naučna disciplina koja je studentu arheologije neophodna kako bi se mogao uspješno baviti obradom rimskih natpisa, koji na prostoru čitavog nekadašnjeg Rimskog carstva predstavljaju najbrojniju kategoriju spomenika. Student se upoznaje s definicijom ove nauke i metodama njene primjene kako bi bio osposobljen da obrađuje rimske natpise (poznavanje abrevacija, ligatura, sigli itd). Potrebno je da student ima solidno znanje iz latinskog jezika i da poznaje osnove tzv. latinskog vulgarnog jezika kako bi mogao čitati ili restituirati natpise s ovih prostora pisane tim jezikom.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Alföldy, G., <i>Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatia</i>, Heidelberg, 1969. 2. Bloch, R., <i>Latinska epigrafika</i>, Beograd, 1971. 3. Calabi Limentani, I., <i>Epigrafia latina</i>, Milano, 1974. 4. Cagnat, R., <i>Cours d'épigraphie latine</i>, Pariz, 1914. 5. <i>Corpus inscriptionum Latinarum (CIL)</i>, sv. III, 1873, Suppl. III, Berolini. 6. Hofiler, V., Saria, B., <i>Antike Inschriften aus Jugoslawien</i>, 1, Noricum und Pannonia Superior, Zagreb, 1938. 7. Matijašić, R., <i>Uvod u latinsku epigrafiku</i>, Pula, 2002. 8. Novak, V., <i>Latinska paleografija</i>, Beograd, 1987. 9. Rendić-Miočević, D., <i>Carmina epigraphica</i>, Split, 1986. 10. Skok, P., <i>Pojave vulgarnog latinskog jezika na natpisima rimske provincije Dalmacije</i>, Zagreb, 1915. 11. Stipišić, J., <i>Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi</i> (Latinska paleografija, opća diplomatika, kronologija, rječnik kratica), Zagreb, 1985. 12. Šašel, „Inscriptiones latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMXL et MCMLX repertae et editae sunt”, <i>Situla</i>, 5, Ljubljana, 1963.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Antička numizmatika FIL ARH 432
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da studenti dobiju osnovno znanje iz numizmatike kao pomoćne discipline, da se upoznaju s numizmatičkom nomenklaturom, da dobiju predstavu o tome kako se novac kovao, šta predstavlja avers, šta revers, te da se upoznaju sa emisijama ilirskog novca, koji predstavlja značajnu pojavu u ilirskoj kulturi i privredi.
Sadržaj predmeta: Antička numizmatika kao pomoćna naučna disciplina studenta osposobljava da se u svome budućem radu bavi i proučavanjem antičkog novca. Predmet upućuje studenta u definiciju, vremensko i prostorno određenje predmeta, upoznaje ga s pojavom novca, prvo kod Grka i Rimljana a potom kod pojedinih ilirskih plemena, među kojima i kod Daorsa. Predmet obrađuje i pojavu keltskog novca, koji se također često nalazi na bosanskohercegovačkim lokalitetima. Posebna pažnja se posvećuje proučavanju rimskog novca, čiji su nalazi dominantni na ovim prostorima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Babelon, J., <i>Antička numizmatika</i>, Beograd, 1970.2. Basler, Đ., „Nalaz novca u predrimsko doba u Japri”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XXVI/XXVII (1972/1973).3. Brunšmid, J., <i>Die Inschriften und Münzen der griechischen Städte Dalmatiens</i>, Wien, 1898.4. Carson, R. A. C., <i>Coins (Ancient, Mediaeval & Modern)</i>, London, 1962.5. Kazamanova, A. N., <i>Uvod u antičku numizmatiku</i>, Moskva, 1969.6. Kos, P., <i>Leksikon antičke numizmatike</i>, Zagreb, 1998.7. Marić, Z., „Novčići trećeg i drugog stoljeća stare ere u Ošanićima kod Stoca”, u: <i>Glasnik Zemaljskog muzeja</i>, n.s., XXVI/XXVII (1972/1973).8. Mattingly, H., <i>Roman coins from the earliest times to the fall of the Western Empire</i>, London, 1977.9. Rendić-Miočević, D., <i>Iliri i antički svijet. Ilirološke studije</i>, Split, 1989.10. Rendić-Miočević, D., „Prolegomena ilirskoj numografiji”, u: <i>Godišnjak</i>, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 1, Sarajevo, 1963.11. Sear, D. R. <i>Roman coins and their values</i>, 4. izdanje, London, 1988.12. Stevenson, S. W. <i>A Dictionary of Roman Coins, republican and imperial</i>, London, 1982.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Metodologija arheoloških iskopavanja, FIL ARH 433
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII, 2 sata predavanja, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da teorijski i praktično osposobi studenta arheologije za njegovu buduću djelatnost. Ovaj predmet priprema studenta za terenska istraživanja, obavezan vid nastave, koja se sukcesivno izvodi svake studijske godine. Dalje, cilj je da student slušajući ovaj predmet bude pripremljen da se može snaći na terenu iz sve tri epohe, da bi podjednako bio upućen u karakter i sadržaj lokaliteta s kojima će se susretati u svom profesionalnom radu.
Sadržaj predmeta: Predmet uvodi studenta u temeljno teorijsko znanje kako se vrše pripreme za iskopavanje, kako se izlazi i radi na terenu i koji su obavezni standardi u toj djelatnosti. Posebna pažnja se posvećuje uputama o karakteru nalazišta, o tehnici koja se primjenjuje u iskopavanjima, upoznavanju s načelima arheološke stratigrafije, vođenju terenske dokumentacije i njenoj komplementarnosti, značaju i upotrebi. Predviđeno je da tokom svake godine studija student obavezno provede određen broj dana na terenu kako bi praktično primijenio prethodno stečeno teorijsko znanje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000.2. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.3. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001.5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.6. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.7. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.8. Roskams, S., <i>Excavation</i>, Cambridge, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Metodologija naučnih istraživanja, FIL ARH 434
Semestar, broj sati i broj bodova: VIII, 2 sata predavanja, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student upozna sa osnovnim principima naučno-istraživačkog rada u arheologiji kao specifičnoj naučnoj grani. Student se obučava da pravilno, odnosno metodološki, dođe do materijala na terenu, i da ga potom metodološki obradi i predstavi javnosti.
Sadržaj predmeta: Studenti se uče kako se primjenjuje metodologija naučnog rada u arheologiji, koji su principi ove nauke, značaj i uloga drugih nauka u arheološkim istraživanjima, te kako se vrši primjena komparativne metode u proučavanju iskopanog materijala. Osim toga, vrši se osposobljavanje studenata za pravilno diferenciranje bitnog od nebitnog u obradi materijala, njegovo rangiranje, neophodnost suradnje s ostalim naučnim disciplinama itd. Posebna pažnja se posvećuje uputama o kontinuitetu kultura, periodizaciji, kronologiji i etnogenezi.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni ispit (usmeni) na kraju semestra
Literatura: <ol style="list-style-type: none">1. Bietti Sestieri, A. M., <i>Protostoria, Teoria e pratica</i>, Roma, 1996.2. Daniel, G., <i>A Hundred and Fifty Years of Archaeology</i>, London, 1978.3. Hodder, I., <i>Reading the Past: Current Approaches to Interpretation in Archaeology</i>, Cambridge, 1986.4. Klejn, L. S., „Panorama teoretske arheologije”, u: <i>Arheo</i>, 1, 2, Ljubljana, 1981.5. Trigger, G. B., <i>A History of Archaeological Thought</i>, Cambridge, 1989.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Stručni rad iz prethistorijske arheologije Bosne i Hercegovine, FIL ARH 511
Semestar, broj sati i broj bodova: IX, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student kroz jednu određenu temu, u vidu stručnog seminara iz prethistorijske arheologije, osposobi da metodološki zna prikupiti građu, izučavati je i pismeno obraditi i, na koncu, javno je izložiti pred auditorijem.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet predviđa obavezu svakog studenta da tokom IX semestra diplomskog studija uzme, izradi, preda i javno odbrani jednu temu iz sadržaja prethistorijske arheologije Bosne i Hercegovine. Sadržaj tema treba se odnositi na neki od poznatijih prethistorijskih lokaliteta koji se nalaze na području Bosne i Hercegovine. Tokom rada student najtješnje surađuje s predmetnim nastavnikom.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: Literatura se odnosi na temu koju će student obrađivati.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Stručni rad iz antičke arheologije Bosne i Hercegovine, FIL ARH 512
Semestar, broj sati i broj bodova: IX, 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, 4 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student kroz jednu određenu temu, u vidu stručnog seminara iz antičke arheologije Bosne i Hercegovine, osposobi da metodološki zna prikupiti građu, izučavati je i pismeno obraditi i, na koncu, javno je izložiti pred auditorijem.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet predviđa obavezu svakog studenta da tokom IX semestra diplomskog studija uzme, izradi, preda i javno odbrani jednu temu iz sadržaja antičke arheologije Bosne i Hercegovine. Sadržaj tema se mora odnositi na najznačajnije antičke lokalitete koji se nalaze na području Bosne i Hercegovine. Tokom ovog rada student najtješnje surađuje s predmetnim nastavnikom.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: Literatura se odnosi na temu koju će student obrađivati.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU/

Naziv predmeta i šifra: Stručni rad iz srednjovjekovne arheologije Bosne i Hercegovine, FIL ARH 513
Semestar, broj sati i broj bodova: IX, 2 sata predavanja, 3 ECTS boda
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da se student kroz jednu određenu temu, u vidu stručnog seminara iz srednjovjekovne arheologije, osposobi da zna metodološki prikupiti građu, izučavati je i pismeno obraditi i, na koncu, javno je izložiti pred auditorijem.
Sadržaj predmeta: Ovaj predmet predviđa obavezu svakog studenta da tokom IX semestra diplomskog studija uzme, izradi, preda i javno odbrani jednu temu iz sadržaja srednjovjekovne arheologije Bosne i Hercegovine. Sadržaj tema se mora odnositi na neki od poznatijih lokaliteta koji se nalaze na području Bosne i Hercegovine. Tokom ovog rada student najtješnje surađuje s predmetnim nastavnikom.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: Literatura se odnosi na temu koju će student obrađivati.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU/KATEDRA ZA ARHEOLOGIJU /

Naziv predmeta i šifra: Završni diplomski rad, FIL ARH 599
Semestar, broj sati i broj bodova: X, 8 sati seminara, 10 ECTS bodova
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: seminar
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj je predmeta da izborom teme i radom na diplomskom radu student pokaže stečeno znanje pismenom i usmenom obradom jednog od složenih problema iz materije koju je slušao i polagao u toku petogodišnjeg studija na Katedri za arheologiju.
Sadržaj predmeta: Student diplomskog studija opredjeljuje se za temu diplomskog rada u IX semestru. Rad se uzima iz glavnih studijskih predmeta. Tokom X semestra student intenzivno radi na odabranoj temi uz najtješnju suradnju s predmetnim nastavnikom kod kojeg je uzme. Nastavnik prati rad studenta i kada da svoju suglasnost da ga student može predati, kandidat pristupa njegovoj odbrani pred auditorijem.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra
Literatura: Literatura se odnosi na temu iz koje će student uzeti diplomski rad.